

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA GOZDARSTVO
IN OBNOVLJIVE GOZDNE VIRE

Marko KASTELIC

**CESTE ZA PREVOZ LESA
V GGE IVANČNA GORICA**

DIPLOMSKO DELO
Visokošolski strokovni študij

Ljubljana, 2008

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA GOZDARSTVO
IN OBNOVLJIVE GOZDNE VIRE

Marko KASTELIC

**CESTE ZA PREVOZ LESA
V GGE IVANČNA GORICA**

DIPLOMSKO DELO
Visokošolski strokovni študij

**THE ROADS FOR WOOD TRANSPORTING IN THE FOREST
MANAGEMENT UNIT IVANČNA GORICA**

GRADUATION THESIS
Higher professional studies

Ljubljana, 2008

Diplomsko delo je zaključek visokošolskega študija gozdarstva na Oddelku za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Opravljeno je bilo na Oddelku za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Terenska dela so bila opravljena v GGE Ivančna Gorica.

Komisija za študijska in študentska vprašanja Oddelka za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire BF je za mentorja diplomskega dela imenovala prof. dr. Igorja Potočnika in za recenzenta prof. dr. Boštjana Koširja.

Komisija za oceno in zagovor:

Predsednik:

Član:

Član:

Datum zagovora:

Diplomsko delo je rezultat lastnega raziskovalnega dela. Podpisani se strinjam z objavo svoje naloge v polnem tekstu na spletni strani Digitalne knjižnice Biotehniške fakultete. Izjavljam, da je naloga, ki sem jo oddal v elektronski obliki, identična tiskani verziji.

Marko Kastelic

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD	Dn
DK	GDK 383(497.4 Ivančna gorica)(043.2)=163.6
KG	gozdne ceste/produktivne ceste/gostota cest/gozdni posestnik/socioekonomski tip posesti
AV	KASTELIC, Marko
SA	POTOČNIK, Igor (mentor)
KZ	SI-1000 Ljubljana, Večna pot 83
ZA	Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire
LI	2008
IN	CESTE ZA PREVOZ LESA V GGE IVANČNA GORICA
TD	Diplomsko delo (visokošolski študij)
OP	VIII, 46 str., 19 pregl., 12 sl., 3 pril., 23 vir.
IJ	sl
Jl	sl/en
AL	Naloga obravnava ceste v GGE Ivančna Gorica, ki so namenjene prevozu gozdnih sortimentov. Ugotavlja deleže produktivnih, spojnih, asfaltnih ter makadamskih cest. Osnovni namen je izračun gostote cest na enoto površine in s tem ugotovitev pogojev gospodarjenja, ki ga nudi odprtost gozda. S pomočjo ankete ugotavljamo pomen gozdne posesti za posestnika, njegov odnos do gozda in spoznavamo prevozne razmere v GGE. Na osnovi rezultatov ugotovimo, da so v GGE območja, katerih odprtost s prometnicami ne omogoča normalnega gospodarjenja z gozdom. Predlagamo povečanje gostote cest v tistih predelih, ki danes ne omogočajo normalnega gospodarjenja z gozdovi in intenzivno sodelovanje z načrtovalci prometne infrastrukture. Pri vzdrževanju in rekonstrukcijah obstoječega omrežja pa predlagamo dograditev razširitvenih prostorov, kjer je možno nakladati les.

KEY WORDS DOCUMENTATION

DN	Dn
DC	FDC 383(497.4 Ivančna gorica)(043.2)=163.6
CX	forest roads/ productive main roads/ roads density/ forest owner/ the socioeconomic type of the possession
AU	KASTELIC, Marko
AA	POTOČNIK, Igor (supervisor)
PP	SI-1000 Ljubljana, Večna pot 83
PB	University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of Forestry and Renewable Forest Resources
PY	2008
TI	The roads for wood transporting in the forest management unit Ivančna Gorica
DT	Graduation Theses (Higher professional studies)
NO	VIII, 46 p., 19 tab., 12 fig., 3 ann., 23 ref.
LA	sl
AL	sl/en
AB	The graduation thesis is about the main roads in the forest management unit Ivančna Gorica, which are used for transporting forest assortments. It also introduces the shares of the productive, linking, asphalt and macadam roads. The basic purpose is to calculate the density of the roads per area unit and to show the economy conditions given by the accessibility of the forest. The importance of the forest possession for its owner, his relation to the forest is seen from the survey as well as transport circumstances in the forest management unit. Following the results of the survey we can see that there are areas in this forest management unit where accessibility with the main roads does not enable forest management. We think that the density of main roads should increase in the areas which nowadays do not enable forest management, also intensive cooperation with traffic infrastructure planners is necessary. For keeping and reconstruction of the existing road network, completing and widening of the facilities for loading wood is suggested.

KAZALO VSEBINE

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA.....	III
KEY WORDS DOCUMENTATION	IV
KAZALO VSEBINE.....	V
KAZALO PREGLEDNIC.....	VI
KAZALO SLIK.....	VII
KAZALO PRILOG	VIII
1 UVOD	1
2 CILJI IN NAMEN NALOGE.....	3
3 DOSEDANJE RAZISKAVE	4
4 DELOVNE HIPOTEZE	6
5 METODE DELA	7
5.1 KARTNI DEL	7
5.2 ANKETNI DEL	8
6 PREDSTAVITEV GGE IVANČNA GORICA.....	11
7 REZULTATI	15
7.1. ANALIZA TRANSPORTNIH RAZMER V GGE IVANČNA GORICA	15
7.1.1 Popis cest v GGE Ivančna Gorica	15
7.1.2 Ceste v GGE Ivančna Gorica.....	17
7.1.3 Gostota cest v GGE Ivančna Gorica	19
7.2. ANALIZA ANKETE MED LASTNIKI	21
7.2.1 Pomen gozda za gozdnega posestnika.....	21
7.2.1.1 Socialni status lastnikov	21
7.2.1.2 Pogostost sečnje.....	22
7.2.1.3 Pomen prodaje lesa	23
7.2.2 Odnos posestnika do gozda in način izvedbe del	24
7.2.2.1 Število prihodov v gozd.....	24
7.2.2.2 Opremljenost za delo v gozdu	25
7.2.2.3 Način izvedbe del	26
7.2.2.4 Spravilne razdalje v GGE Ivančna Gorica	27
7.2.3 Poznavanje prometnih razmer v GGE Ivančna Gorica	28
7.2.3.1 Delež katastrskega dohodka (%) za vzdrževanje gozdnih cest	28
7.2.3.2 Potrebe po dodatnem odpiranju gozdnega prostora	29
7.2.3.3 Oddaljenost gozdne posesti v GGE Ivančna Gorica	30
7.2.3.4 Prevoz lesa v GGE Ivančna Gorica	32
7.2.3.5 Vzdrževanje gozdnih cest v GGE Ivančna Gorica	34
7.2.3.6 Sodelovanje gozdnih posestnikov pri vzdrževanju gozdnih cest	34
7.2.3.7 Lastna sredstva za boljši dostop do gozdne posesti.....	36
7.2.3.8 Udeležba na seminarja o vzdrževanju gozdnih cest.....	38
8 SKLEPNE UGOTOVITVE.....	39
9 POVZETEK.....	43
10 VIRI IN LITERATURA	45
ZAHVALA.....	47
PRILOGE	48

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Gostote cest in možnost gospodarjenja z gozdom.....	8
Preglednica 2: Velikostni razredi gozdne posesti.....	9
Preglednica 3: Kriteriji za določitev posameznih tipov gozdne posesti.....	10
Preglednica 4: Razvoj posestne strukture od 1994 do 2004.....	13
Preglednica 5: Posestna sestava zasebnih gozdov v GGE Ivančna Gorica.....	13
Preglednica 6: Stanje celotnega cestnega omrežja v GGE Ivančna Gorica.....	17
Preglednica 7: Značilnosti cest v GGE Ivančna Gorica.....	18
Preglednica 8: Gostota cest v GGE Ivančna Gorica.....	20
Preglednica 9: Velikost gozdne posesti po socioekonomskem tipu posesti.....	22
Preglednica 10: Pogostost sečnje.....	23
Preglednica 11: Število prihodov v gozd.....	24
Preglednica 12: Način izvedbe del po socioekonomskem tipu posesti.....	26
Preglednica 13: Spravilne razdalje v GGE Ivančna Gorica.....	27
Preglednica 14: Potrebe po dodatni odprtosti z gozdnimi vlakami.....	30
Preglednica 15: Povprečna prevozna razdalja od gozdne posesti do domačije.....	31
Preglednica 16: Potreba po rekonstrukciji obstoječega cestnega omrežja.....	31
Preglednica 17: Prevoz lesa v GGE Ivančna Gorica.....	32
Preglednica 18: Poznavanje letnega vzdrževanja gozdnih cest.....	34
Preglednica 19: Obseg vzdrževanja gozdnih cest.....	34

KAZALO SLIK

Slika 1:	Lega gozdnogospodarske enote v ljubljanskem gozdnogospodarskem območju	11
Slika 2:	Kriteriji za produktivno dolžino gozdne ceste	16
Slika 3:	Kriteriji za produktivno dolžino javne ceste	16
Slika 4:	Deleži gozdne posesti glede na socioekonomski tip posesti	21
Slika 5:	Opremljenost za delo v gozdu	25
Slika 6:	Poznavanje načina odvajanja sredstev za vzdrževanje gozdnih cest	28
Slika 7:	Potrebe lastnikov po odpiranju gozdnega prostora z gozdnimi cestami	29
Slika 8:	Uporaba prevoznih sredstev za prevoz lesa	33
Slika 9:	Sodelovanje gozdnih posestnikov pri vzdrževanju gozdnih cest	35
Slika 10:	Vložek lastnih sredstev v izgradnjo gozdne ceste za boljši dostop	36
Slika 11:	Vložek lastnih sredstev v izgradnjo vlake za boljši dostop	37
Slika 12:	Pripravljenost lastnikov za obisk seminarja o vzdrževanju gozdnih cest	38

KAZALO PRILOG

PRILOGA A

Pregledna karta GGE Ivančna Gorica M 1 : 50.000 48

PRILOGA B

Pregledna karta GGE Ivančna Gorica z vrisanimi cestami M 1 : 50.000 49

PRILOGA C

Anketni list 50

1 UVOD

Gozd v Sloveniji prekriva 57,9 % (Poročilo ..., 2007) površine Slovenije, ob upoštevanju zaraščajočih kmetijskih površin pa je gozda preko 60 %. Površina gozda se povečuje predvsem tam, kjer je gozdov z vidika krajinske pestrosti in videza že sedaj veliko. Gozdovi ne vplivajo samo na podobo krajine, ampak tudi na življenje prebivalcev. Slovenci smo že od nekdaj povezani z gozdom. Ta navezanost na gozd traja že od samega začetka človekovega obstoja, ko je gozd nudil človeku zgolj zavetje in preživetje, preko obdobja brezobzirnega krčenja in izkoriščanja pa do danes, ko s hitrim razvojem industrije, urbanizacije in infrastrukture v prostoru vedno bolj naraščajo potrebe po splošno koristnih funkcijah. Vezi med človekom in gozdom so toliko večje v zasebni gozdni posesti, saj gozd daje določen vir prihodka. Prav infrastruktura v prostoru oziroma odprtost gozda z gozdnimi cestami je bistvenega pomena za lastnikov odnos do gozda oziroma gozdne posesti.

Za današnje gospodarjenje z gozdom je značilno, da je intenzivno, zato potrebujemo primerno dostopnost do gozda oziroma odprtost gozdov z gozdnimi cestami. Le primerna odprtost nam omogoča smotrno gospodarjenje in mnogonamensko vlogo gozdov. Ceste za prevoz lesa so pomembne za gozdarstvo, saj se po njih vrši prevoz gozdnih proizvodov. Ločimo jih na javne in gozdne ceste. Javne in gozdne ceste pa glede na odpiranje gozdnega prostora (skrajšanje pravilne razdalje) na produktivne in spojne ceste.

Gozdna cesta je grajena gozdna prometnica, ki je namenjena predvsem gospodarjenju z gozdom, je nekategorizirana v skladu s predpisi, ki urejajo javne ceste, omogoča racionalen prevoz gozdnih lesnih sortimentov in je vodena v evidencah gozdnih cest (Pravilnik o gozdnih prometnicah, 2004). Produktivne ceste potekajo skozi gozd ali v bližini gozda (do 200 m) in je na njih mogoče nakladati les. Spojne ceste služijo le za prevoz lesa.

Po gozdnogospodarskih načrtih (GGN) gozdnogospodarskih območij (GGO) je v Sloveniji 346.456 gozdnih posesti (Gozdnogospodarski načrti ..., 2001) Pri izračunu izhajamo iz dejstva, da so ena posest vsi gozdovi, s katerimi en lastnik (sam ali s solastniki) gospodarji.

Posest je v povprečju velika 2,6 ha in leži na treh parcelah. Delež zasebnih gozdov v Sloveniji znaša 71 % (Poročilo ..., 2007) in je kot tak vpet med zahteve lastnika in javnosti, vpet med človekovimi potrebami in naravnimi možnostmi, med ekonomiko in ekologijo. Po načelih sodobnega mnogonamenskega in trajnostnega gospodarjenja z gozdom je usklajena raba še toliko bolj pomembna. Od delovanja stroke in njenega usklajevanja med zahtevami lastnikov in zahtevami javnosti je odvisno, kakšne gozdove nam bo uspelo vzgojiti. Za premišljeno izbrane cilje, ki morajo upoštevati potrebe prej omenjenih subjektov, in za pravilno oziroma racionalno odločanje, pa je potrebno poznavanje konkretnega stanja.

2 CILJI IN NAMEN NALOGE

Za poznavanje razmer v prostoru je potrebno poznati gostoto cest za prevoz lesa v GGE. Dobro poznavanje razmer v gozdu je bistvenega pomena pri mnogonamenskem sonaravnem gospodarjenju in sodelovanju z lastniki gozdov pri usklajevanju obojestranskih interesov.

Namen naloge je proučiti razmere za prevoz lesa in odnos lastnika do gozda v GGE Ivančna Gorica. V prvem delu bomo ugotavljali odprtost GGE s cestami za prevoz lesa. Cilj naloge je ugotoviti dolžino gozdnih in javnih cest. Ugotovili bomo dolžino produktivnih in spojnih cest. Ugotovili bomo delež asfaltiranih cest v GGE Ivančna Gorica.

Namen je izračunati gostoto produktivnih cest po posameznih katastrskih občinah in na ta način ugotoviti možnost za gospodarjenje z gozdom. Odprtost gozdov s cestami za prevoz lesa in njihova primerna vzdrževanost nam gospodarjenje z gozdovi približa ali pa bistveno oddalji, ga naredi intenzivnega ali pa ekstenzivnega.

Večina gozdov v GGE Ivančna Gorica je v zasebni lasti, zato bomo s pomočjo ankete proučili pomen gozda za gozdnega posestnika, njegov odnos do gozda in način izvedbe del, ki je v različnih socioekonomskih tipih gozdne posesti različen.

3 DOSEDANJE RAZISKAVE

Prve zapise o gozdnih cestah na naših tleh najdemo konec 19. stoletja in sicer o cestah v Trnovskem gozdu. Sem sežejo tudi prvi začetki načrtovanja gozdnih cest. Po drugi svetovni vojni so motorna vozila začela nadomeščati živinsko vprego in železnico. Novemu načinu transporta so bile prilagojene tudi gozdne ceste. Pravo odpiranje slovenskih gozdov pa se je začelo z uvajanjem strojne gradnje gozdnih cest (Potočnik, 1996).

Gradnjo gozdnih cest v Sloveniji v obdobju 1977 do 1986 (1988), in odprtost gozdov na slovenskem (1988), je proučeval Dobre. Ugotavlja da je bila povprečna gostota gozdnih cest leta 1986 14,3 m/ha.

Veliko o gozdnih cestah in njihovi mnogonamenski rabi v svojih raziskavah piše Potočnik. V magistrskem delu opisuje ekonomske in tehnične vidike vzdrževanja gozdnih cest (1992), analizirani so različni kazalci porabljenih sredstev za vzdrževanje gozdnih cest v Sloveniji v obdobju 1976-1989. Ugotavlja, da je gradnja gozdnih cest v Sloveniji v obdobju 1976-1990 izrazito neenakomerna, po letu 1985 pa se kaže tendenca padanja. V doktorski disertaciji (1996), pa proučuje mnogonamensko rabo gozdnih cest kot kriterij za njihovo kategorizacijo. Podane so znanstvene in strokovne podlage za kategorizacijo gozdnih cest.

Potočnik (2000) v zborniku referatov Gozdarski študijski dnevi proučuje dosedanje raziskave, ki so povezane z vzdrževanjem gozdnih cest v Sloveniji glede na vzroke slabšanja kvalitete gozdnih cest, ter višino potrebnih sredstev za vzdrževanje cest. Nakazana je smer bodočih raziskovanj, ki bi slonela na obstoječi kategorizaciji gozdnih cest.

Problematiko gospodarjenja z zasebnimi gozdovi je prvi pri nas začel proučevati Winkler. Med drugim je Winkler proučeval ekonomski položaj zasebnih gozdnih posestnikov (1969), značilnosti in posebnosti lastnine gozdov (1994), solastništvo kot posebno lastninsko kategorijo gozdov, ki negativno vpliva na aktivnost gozdnih posestnikov (2000).

Ugotavlja, da ima več kot četrtnina slovenskih lastnikov gozdov, svojo gozdno posest v solastniškem razmerju. Solastniški gozdovi so lahko specifični, z vidika ureditve gospodarjenja, predvsem dogovora solastnikov o izvajanju gozdnogospodarskih del.

V devetdesetih se je s problematiko začel ukvarjati tudi Medved, ki je proučeval vključevanje lastnikov gozdov v gozdno proizvodnjo (1991), in usposobljenost zasebnih lastnikov gozdov za gospodarjenje z gozdovi (1994).

4 DELOVNE HIPOTEZE

Na podlagi dosedanjih raziskav in poznavanju problematike smo oblikovali naslednje delovne hipoteze, ki so nas vodile skozi diplomsko nalogo:

- GGE Ivančna Gorica je nadpovprečno odprta s produktivnimi cestami, vendar na račun javnih cest in ne gozdnih.
- Lastniki z manjšimi gozdnimi posestmi kažejo nezainteresiranost do lastnega gozda.
- Lastniki gozda ne vedo za odvajanje dela katastrskega dohodka za vzdrževanje gozdnih cest, ravno tako le redki vedo za letna vzdrževalna dela.
- Lastniki z večjimi gozdnimi posestmi, ki načeloma tudi izvajajo večje sečnje lesa, izražajo potrebo po dodatnem odpiranju gozdnega prostora.
- Lastniki čistih in mešanih kmetij izražajo pozitiven odnos do gospodarjenja z gozdom, v nasprotju z nekmečkim in ostarelimi kmetijami.

5 METODE DELA

Metodo izdelave diplomske naloge smo razdelili na dve med seboj ločeni fazi dela. V prvi tako imenovani kartni fazi, gre za pridobivanje informacij iz že obstoječega vira podatkov. Prvi del predstavlja karta z vrisanimi gozdnimi in javnimi cestami. Pridobljene informacije se nanašajo na stanje odprtosti gozdnogospodarske enote s cestami. Druga faza pa zajema anketo med slučajno izbranimi lastniki gozdov in nam daje odgovore o njihovem odnosu do gozda, načinu izvajanja del ter njihovega poznavanja razmer s področja gozdnih cest.

5.1 KARTNI DEL

Na topografsko karto merila 1 : 25.000 smo vrisali oddelke, poudarili katastrske občine in v sklepni fazi vrisovanja vrisali še nekaj dodatnih cest, ki jih na karti ni bilo. V nadaljevanju postopka je sledila izdelava popolnega seznama vseh cest, ki smo ga izdelali za vsako katastrsko občino posebej.

Ugotavljali smo skupno dolžino cest, s pomočjo kurvimetra in ravnila. Osnovna delitev cest je na gozdne in javne ceste. Sledi delitev na produktivne in spojne ceste. Na koncu smo ceste razdelili še na asfaltne in makadamske. Metoda ugotavljanja s pomočjo kurvimetra se je pokazala za premalo natančno, zato smo v večji meri uporabljali ravnilo. Z ugotovljeno gostoto prometnic smo na osnovi lestvice (Dobre, 1995) ocenili še možnosti gospodarjenja z gozdom. Lestvica je prikazana v preglednici 1. Vse to je bilo izdelano za vsako katastrsko občino posebej in na koncu še za celotno GGE Ivančna Gorica.

Preglednica 1: Gostote cest in možnost gospodarjenja z gozdom (Dobre 1995)

C < 5 m/ha	Gozd ni odprt.
C = 6-15 m/ha	Gozd je odprt le za ekstenzivno gospodarjenje.
C = 16- 30 m/ha	Gozd je odprt za normalno gospodarjenje.
C > 30 m/ha	Gozd je odprt za intenzivno gospodarjenje, velja za kvalitetna rastišča.

C - gostota cest (m/ha)

Karta je v prilogi A in B.

5.2 ANKETNI DEL

Anketirali smo lastnike z različno velikostno kategorijo gozdne posesti. Za metodo zbiranja podatkov smo uporabili vzorčno anketiranje gozdnih posestnikov v GGE. S tem smo dobili heterogeno populacijo lastnikov gozda v vseh velikostnih razredih gozdne posesti. Podatke o lastnikih gozdov smo dobili iz indeksa lastnikov gozdov na ZGS OE Ljubljana. To bazo podatkov smo na podlagi velikosti gozdne posesti razdelili v pet različnih velikostnih razredov ali stratumov (preglednica 2), ki so bili osnova pri nadaljnjih analizah. Odločili smo se za velikost celotnega vzorca $n = 75$, kar pomeni 15 naključno izbranih lastnikov v vsakem velikostnem razredu. S statistično metodo enostavnega slučajnostnega vzorčenja smo izbrali naključno izbrane lastnike gozdov v posameznih velikostnih razredih. Enota anketiranja v raziskavi je gospodinjstvo, v katerem živi oseba, ki je v indeksu gozdnih posestnikov vpisana kot lastnik gozda na območju GGE.

Preglednica 2: Velikostni razredi gozdne posesti

Velikostni razred	Velikost gozdne posesti (ha)
1	Do 0,99
2	1 - 4,99
3	5 - 9,99
4	10 - 29,99
5	Nad 30

Anketni del je sestavljen iz treh ločenih delov. V prvem delu obravnavamo pomen gozda za gozdnega posestnika, ki je sestavljen iz šestih vprašanj: socialni status lastnika, velikost gozdne posesti, pogostost sečnje, obseg sečnje, pomen prodaje lesa glede na letni prihodek, uporaba posekanega lesa.

Drugi del, ki govori o odnosu posestnika do gozda in izvedbi del, je sestavljen iz devetih vprašanj: število prihodov v gozd na leto, ogled parcel čez leto, opremljenost za delo v gozdu, način izvedbe del, uporaba zaščitnih sredstev, vzdrževanje delovnega orodja, način izbire izvajalca, pravilne razmere na gozdni posesti, način prihoda v gozd.

Tretji del predstavlja prometne razmere v GGE Ivančna Gorica: poznavanje deleža odvajanja katastrskega dohodka za gozdne ceste, potrebe po dodatnem odpiranju gozdnega prostora, dostop do gozdne posesti, odvoz sortimentov, letna vzdrževanja gozdnih cest in vlaganje lastnih sredstev v izgradnjo nove ceste – vlake ter pod kakšnimi pogoji.

Želeli smo anketirati v vsakem velikostnem razredu po petnajst naključno izbranih lastnikov. Ker so v najvišjem razredu nad 30 ha le štirje lastniki, so bili vsi zajeti v vzorec. V naključno izbran vzorec smo tako zajeli 64 lastnikov gozdov, katere smo želeli anketirati. V anketo je bilo tako vključenih 64 lastnikov, kar od 5.939 lastnikov v GGE Ivančna Gorica predstavlja 1,1 % vseh lastnikov.

Anketiranje naključno izbranih gospodinjstev je bilo izvedeno v mesecu juniju leta 2008. Na anketni vprašalnik je odgovarjal lastnik gozda oziroma tisti član izbranega gospodinjstva, ki je gospodar in je seznanjen z obravnavano problematiko.

Anketirane lastnike smo razdelili po socioekonomskem statusu. Razdelitev lastnikov gozdov po socialnoekonomskem statusu je smiselna, ker vpliva na gospodarjenje z gozdom. Pri uvrščanju socialnega statusa lastnikov na tipe posesti smo uporabljali kriterije (Winkler 1996), ki so predstavljeni v preglednici 3.

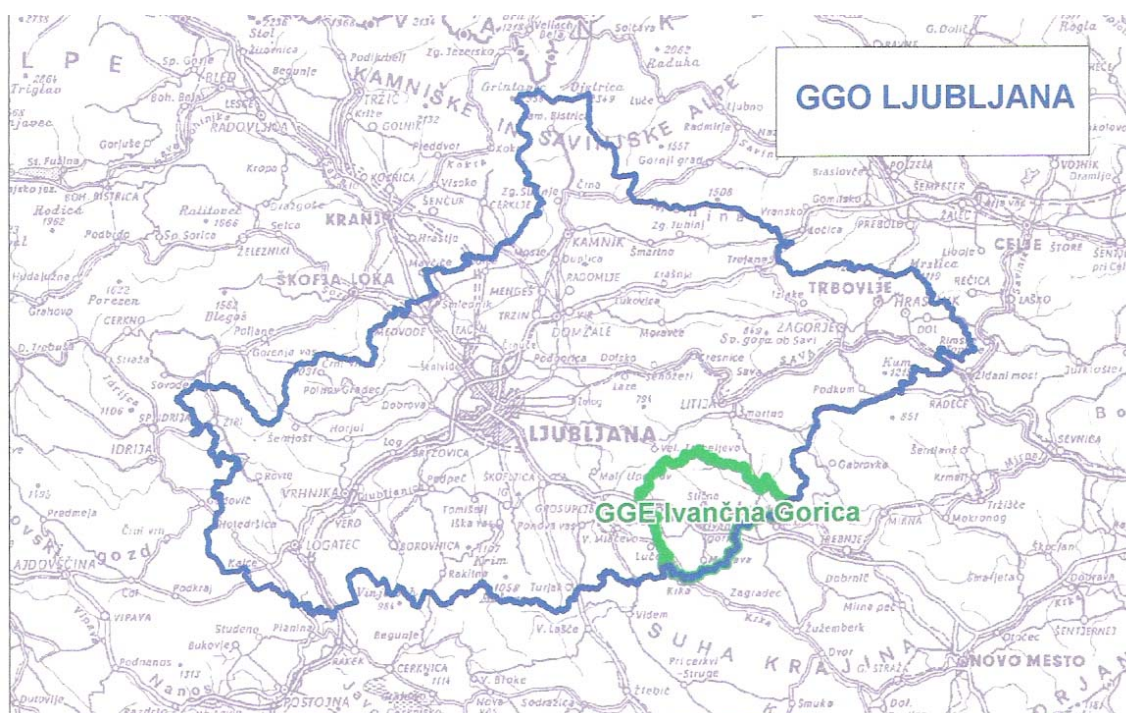
Preglednica 3: Kriteriji za določitev posameznih tipov gozdne posesti

Čista kmetija	Vsi za delo sposobni člani družine (15 do 64 let) se ukvarjajo samo s kmetovanjem.
Mešana kmetija	Vsaj eden od aktivnih članov je zaposlen.
Nekmečka kmetija	Noben aktivni član gospodinjstva se ne ukvarja s kmetovanjem.
Ostarela kmetija	Vsi družinski člani so starejši od 65 let ne glede na to, ali dobivajo del dohodka izven kmetije.

Anketni list je v prilogi C.

6 PREDSTAVITEV GGE IVANČNA GORICA

GGE Ivančna Gorica leži v zahodnem delu osrednje Dolenjske. Obsega gozdove okoli središčnega kraja Ivančna Gorica in drugih manjših krajev: Višnje gore, Stične, Šentvida in Muljave z okoliškimi vasmi in zaselki. Na zahodu meji na GGE Grosuplje, severna soseda je GGE Litija - Šmartno, severovzhodna pa GGE Primskovo. Jugovzhodna meja enote je tudi meja ljubljanskega gozdnogospodarskega območja. GGE Ivančna Gorica je sestavni del krajevne enote Grosuplje, ki je sestavni del Območne enote Ljubljana.

Slika 1: Lega gozdnogospodarske enote v ljubljanskem gozdnogospodarskem območju

Celotna površina gozdnogospodarske enote je 12.982,18 ha. Gozd pokriva 7.157,54 ha površine, tako da je gozdnatost 55,1 % (Gozdnogospodarski ..., 2004). Enota zajema 20 katastrskih občin, od katerih je katastrska občina Višnja Gora negozdnata. Največja koncentracija prebivalstva je v večjih naseljih ob avtocesti. Prebivalstvo v enoti se stalno povečuje. Število prebivalcev je od popisa leta 1980, ko jih je bilo 11.426, do leta 1991 naraslo na 13.360 prebivalcev, ob zadnjem popisu leta 2002 pa je v GGE živelo že 15.707

prebivalcev. Povečanje gre v večji meri na račun priseljencev iz Ljubljane (Gozdnogospodarski ..., 2004).

GGE leži v valovitem dolenskem gričevju, ki v severnem in zahodnem delu enote prehaja v hribovje. Zahodni in severozahodni del tvorijo tri zelo obsežne kraške planote. V vzhodnem in jugovzhodnem delu enote prevladujejo nizki griči in položna slemena. V spodnji južni polovici enote prevladuje valovit, vrtačast relief. Med gozdnimi združbami prevladujejo: *Hacquetio-Fagetum*, *Blechno-Fagetum* in *Hedero-Fagetum*. Drevesna sestava je dokaj pestra, prevladujejo pa listavci. Povprečna lesna zaloga v GGE je 264 m³/ha. Ta je za 55 m³/ha višja od tiste izpred desetih let. Iglavci predstavljajo 37 %, listavci pa 63 % lesne zaloge. Med iglavci ima največji delež v lesni zalogi smreka (32 % LZ), med listavci pa bukev (46 % LZ). Z več kot 1 % so zastopani še graden (9 %), rdeči bor (5 %), beli gaber (3 %) in gorski javor (2 %). Prirastek je ocenjen na 6,28 m³/ha. V primerjavi s prejšnjim izpred desetih let je večji za 1,1 m³/ha. Najvišji možni posek za GGE je načrtovan v višini 282.041 m³, od tega 62 % listavcev, 38 % pa iglavcev. Desetletni možni posek predstavlja 14,9 % lesne zaloge in 62 % prirastka. V prejšnjem načrtu je bil določen etat v višini 171.810 m³. Realiziran je bil v višini 130.208 m³, kar pomeni 76 % načrtovanega poseka (Gozdnogospodarski ..., 2004).

Močno prevladujejo zasebni gozdovi, ki jih je kar 95,67 %. Državnih gozdov je 3,52 %, občinskih in gozdov drugih pravnih oseb pa je skupaj manj kot 1 % (Gozdnogospodarski ..., 2004). Vpliv denacionalizacije na strukturo lastništva je bil viden že pri prejšnji obnovi načrta. V nadaljevanju je v zasebno last prešlo še dobrih 100 ha državnih gozdov. Lastništvo se je v zasebno spremenilo tudi večjemu delu gozdov, ki so bili prej v lasti drugih pravnih oseb (prej 116 ha, zdaj 35 ha). Spremembe gozdne posesti v 10 letih so prikazane v preglednici 4.

Preglednica 4: Razvoj posestne strukture od 1994 do 2004

Velikostni razred gozdne posesti	Delež (%) leto 1994	Delež (%) leto 2004	Število lastnikov	Število lastnikov kumulativa (%)
Do 1ha	40,22	70,31	4.176	70,31
Od 1 do 5 ha	42,1	26,17	1.554	96,48
Od 5 do 10 ha	11,64	3,18	189	99,66
Od 10 do 30 ha	5,18	0,27	16	99,93
Od 30 do 100 ha	0,86	0,07	4	100
Nad 100 ha	0	0	0	

Preglednica 5: Posestna sestava zasebnih gozdov v GGE Ivančna Gorica

Velikostni razred gozdne posesti	Sestava v (%)			
	Po številu posestnikov		Po gozdni površini	
	(%) V razredu	Kumulativa (%)	(%) V razredu	Kumulativa (%)
Do 1ha	70,31	70,31	22,87	22,87
Od 1 do 5 ha	26,17	96,48	52,29	75,16
Od 5 do 10 ha	3,18	99,66	18,83	93,99
Od 10 do 30 ha	0,27	99,93	3,54	97,53
Od 30 do 100 ha	0,07	100	2,45	99,98
Nad 100 ha	0	0	0,02	100
Skupaj	100		100	

Vseh zasebnih lastnikov gozdne posesti, skupaj s solastniki je 5.939. Povprečna zasebna gozdna posest meri 1,11 ha, iz česar lahko sklepamo na precejšno razdrobljenost gozdov v GGE. Dobri dve tretjini posestnikov ima v lasti po največ 1 ha gozda, pri čemer gozdna posest meri le 0,36 ha. 189 posestnikov ima od 5 do 10 ha, 16 posestnikov od 10 do 30 ha, večjo posest, ki meri od 30 do 100 ha, pa imajo 4 posestniki (Gozdnogospodarski ..., 2004). Gozdno posest nad 100 ha ima Cistercijanska opatija Stična (iz preglednice 2 podatek ni razviden, saj en posestnik pomeni manj kot 0,01%).

V GGE so ovrednotene ekološke, socialne in proizvodne funkcije gozdov. Prvo stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij ima 567,30 ha gozdnega prostora (poudarek na funkciji varovanja gozdnih zemljišč in sestojev ter na hidrološki funkciji), prvo stopnjo poudarjenosti socialnih funkcij pa ima 256,05 ha (poudarek na funkciji varovanja kulturne dediščine ter na rekreacijski funkciji). Gozdov s prvo stopnjo poudarjenosti proizvodnih funkcij je 2.648,89 ha, pri čemer gre za površine s poudarjeno lesnoproizvodno funkcijo in z 12 ha površin s poudarjeno lovnogospodarsko funkcijo (Gozdnogospodarski ... 2004). GGE prečka avtocesta Ljubljana - Obrežje. Skozi GGE Ivančna Gorica vodi železniška proga proti Novemu mestu.

7 REZULTATI

7.1 ANALIZA TRANSPORTNIH RAZMER V GGE IVANČNA GORICA

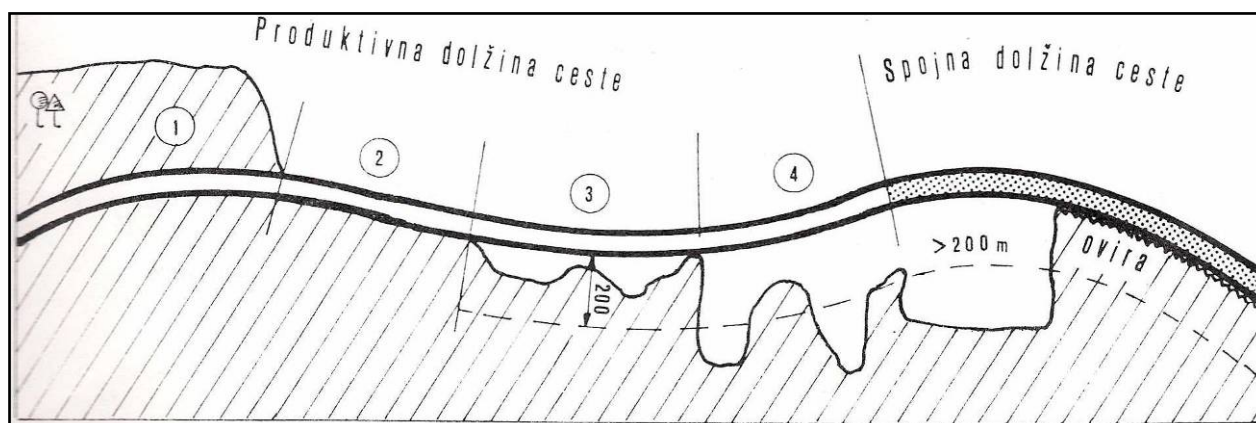
7.1.1 Popis cest v GGE Ivančna Gorica

Gozdne ceste so sestavni del gozda in so bistvenega pomena za gospodarjenje z gozdom. Prav odprtost gozda oziroma gostota produktivnih cest, nam po eni strani nakazuje možnosti gospodarjenja z njim, vpliva na stanje gozdov, lahko pa rečemo, da odprtost z gozdnimi cestami kaže na naš odnos do gozda. S pomočjo topografske karte M 1 : 25000 smo izdelali popis cest. Pri tem pa smo uporabili naslednje kriterije za produktivno gozdno cesto (Dobre, 1995):

a.) Kriteriji za produktivno dolžino gozdne ceste

- 1 – Oba robova ceste ležita v gozdu,
- 2 – en rob ceste leži v gozdu,
- 3 – gozd je manj kot 200 m oddaljen od ceste, pas med gozdom in cesto pa nima ovir za spravilo lesa,
- 4 - negozdni pas je širši od 200 m, vendar je dolžina tega pasu manjša od 200m.

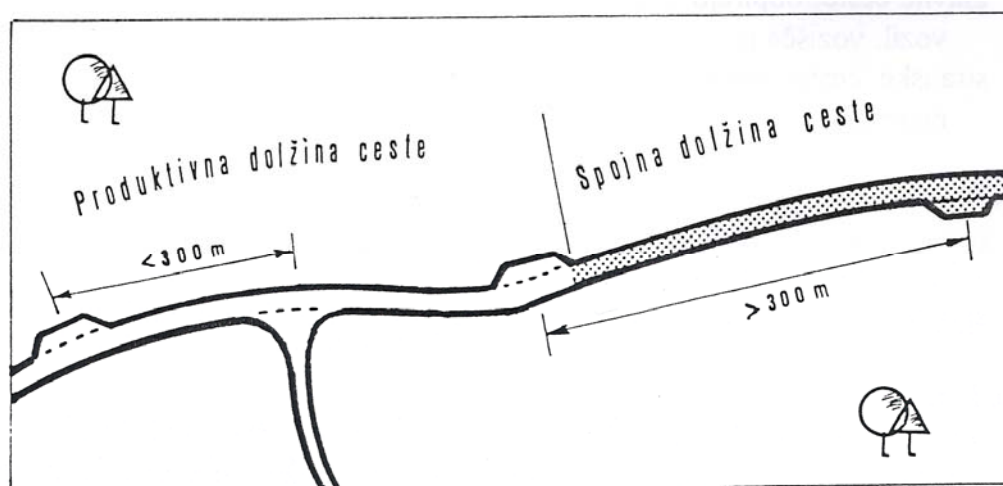

Slika 2: Kriteriji za produktivno dolžino gozdne ceste

b.) Kriteriji za produktivno dolžino javne ceste

Javna cesta je produktivna, če so izpolnjeni pogoji 1- 4 (gozdna cesta), in če je na cesti priklop vlake na obstoječe cestno omrežje.

Slika 3: Kriteriji za produktivno dolžino javne ceste

7.1.2 Ceste v GGE Ivančna Gorica

Preglednici 6 in 7 pojasnjujeta stanje celotnega cestnega omrežja in značilnosti cest v GGE Ivančna Gorica.

Preglednica 6: Stanje celotnega cestnega omrežja v GGE Ivančna Gorica

Zap. št.	Katastrska občina	Dolžine cest - (km)			
		Gozdne ceste		Javne ceste	
		Produktivne	Spojne	Produktivne	Spojne
1	Vrhe	7325	1350	9375	10175
2	Muljava	600	0	2475	9900
3	Gorenja vas	2750	0	0	8950
4	Velike Pece	2400	0	950	7375
5	Radohova vas	0	0	400	7275
6	Hudo	0	0	300	4950
7	Draga	600	700	3750	11950
8	Kriška vas	3250	600	1000	6000
9	Dedni dol	2950	1400	3450	15750
10	Višnja Gora	0	0	0	1900
11	Polica	0	0	1800	2650
12	Leskovec	1800	700	5575	6125
13	Dobrava	1000	800	2100	4800
14	Stična	3500	200	2750	19075
15	Metnaj	5500	1400	10950	11300
16	Šentvid	1400	300	1200	11750
17	Češnjice	1200	200	2300	8400
18	Bukovica	5800	700	3200	14600
19	Temenica	0	0	2400	9300
20	Male Dole	1500	300	1800	9100
Skupaj (km)		41,5	8,6	55,8	181,3

Preglednica 7: Značilnosti cest v GGE Ivančna Gorica

Zap. št.	Katastrska občina	Dolžine cest - (km)				Skupaj
		Gozdne + javne ceste		Gozdne + javne ceste		
		Produktivne	Spojne	Asfalt	Makadam	
1	Vrhe	16,7	11,5	10,3	17,9	28,2
2	Muljava	3,1	9,9	10,8	2,2	13,0
3	Gorenja vas	2,8	9,0	7,1	4,7	11,7
4	Velike Pece	3,4	7,4	7,4	3,3	10,7
5	Radohova vas	0,4	7,3	6,6	1,1	7,7
6	Hudo	0,3	5,0	3,9	1,4	5,3
7	Draga	4,4	12,7	12,2	4,9	17,0
8	Kriška vas	4,3	6,6	4,4	6,5	10,9
9	Dedni dol	6,4	17,2	17,7	6,0	23,6
10	Višnja Gora	0,0	1,9	1,9	0,0	1,9
11	Polica	1,8	2,7	4,0	0,5	4,5
12	Leskovec	7,4	6,8	7,5	6,8	14,2
13	Dobrava	3,1	5,6	5,7	3,0	8,7
14	Stična	6,3	19,3	18,9	6,7	25,5
15	Metnaj	16,5	12,7	14,9	14,3	29,2
16	Šentvid	2,6	12,1	11,6	3,1	14,7
17	Češnjice	3,5	8,6	7,8	4,3	12,1
18	Bukovica	9,0	15,3	9,6	14,7	24,3
19	Temenica	2,4	9,3	9,3	2,4	11,7
20	Male Dole	3,3	9,4	6,5	6,2	12,7
Skupaj (km)		97,4	190,0	177,8	109,8	287,6
Skupaj (%)		33,9	66,1	61,8	38,2	100

V GGE Ivančna Gorica je skupaj 287,6 km cest za prevoz lesa. Gozdnih cest je 50,1 km, od tega je 41,5 km produktivnih in 8,6 km spojnih cest. Javnih cest je skupaj 237,1 km, od tega je 55,8 km produktivnih cest, 181,3 km pa spojnih. Tako je skupaj 97,4 km produktivnih cest in 190 km spojnih cest. Produktivne ceste predstavljajo 33,9 % vseh cest v GGE. Slabi dve tretjini vseh cest je asfaltiranih, ostale pa so makadamske.

7.1.3. Gostota cest v GGE Ivančna Gorica

Gostota cest je okvirni in v rabi najpogostejši kazalec odprtosti gozdov in primeren za večje gozdne predele. Z gostoto cest je povezana tudi možnost gospodarjenja z gozdom. Tako je pri različnih gostotah cest možna različna stopnja intenzivnosti gospodarjenja (Dobre 1995). Večja kot je odprtost gozda, lažje opravljamo zastavljene cilje. Gostoto cest izračunamo po obrazcu:

$$c = \frac{D}{P}$$

c – gostota cest (m/ha)

D – dolžina produktivnih cest (m) na površini P

P – površina gozda (ha), ki jo odpirajo ceste D

V preglednici 8 je prikazana gostota cest za posamezno katastrsko občino in za celotno gozdnogospodarsko enoto. Na podlagi lestvice (Dobre 1995) smo ocenili možnosti gospodarjenja z gozdom. Gostota produktivnih cest v celotni GGE znaša 13,6 m/ha, kar pomeni, da je gozd odprt le za ekstenzivno gospodarjenje. Če si preglednico ogledamo podrobneje, ugotovimo, da se odprtost posameznih področij med seboj razlikuje. V petih katastrskih občinah odprtost s produktivnimi cestami omogoča normalno gospodarjenje. V teh katastrskih občinah je tudi površina gozda najvišja. V trinajstih katastrskih občinah odprtost omogoča le ekstenzivno gospodarjenje. V eni katastrski občini pa gozd ni odprt. Gostota vseh cest za prevoz lesa v GGE Ivančna Gorica znaša 22,2 m/ha.

Preglednica št. 8: Gostota cest v GGE Ivančna Gorica

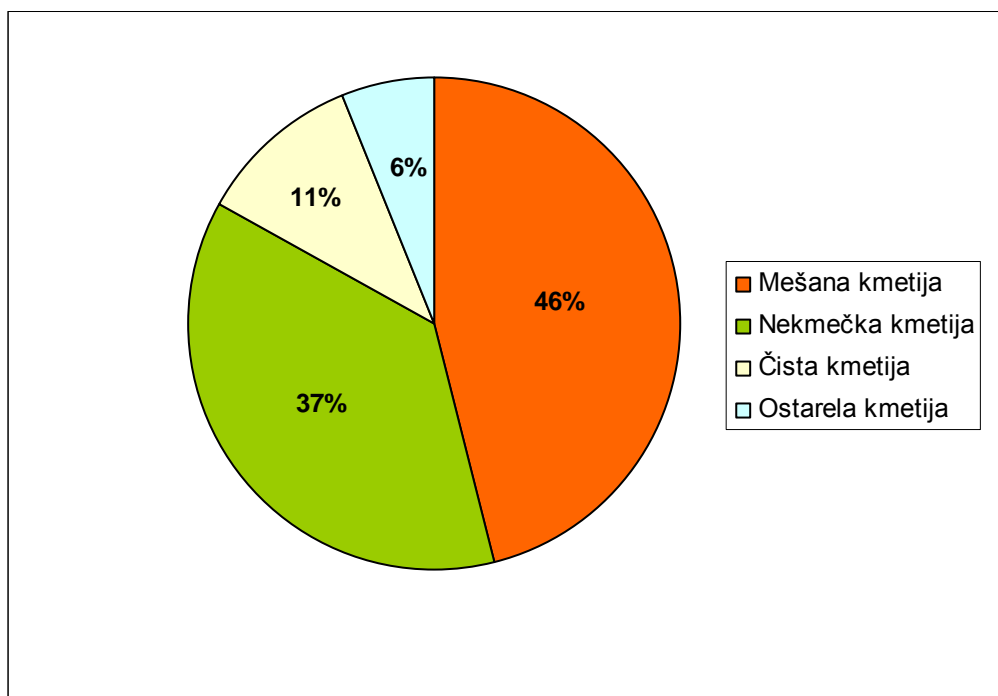
Katastrska občina	Površina gozda (ha)	Dolžina vseh cest v GGE	Produktivne dolžine cest (km)	Gostota vseh cest v GGE	Gostota produktivnih cest -c (m/ha)
Vrhe	913,9	28,2	16,7	20,8	18,3
Muljava	249,9	13	3,1	22,8	12,3
Gorenja vas	287,1	11,7	2,8	20,5	9,6
Velike Pece	503,9	10,7	3,4	14,4	6,6
Radohova vas	123,8	7,7	0,4	17,7	3,2
Hudo	48,0	5,3	0,3	31,7	6,2
Draga	319,3	17	4,4	28,3	13,6
Kriška vas	307,8	10,9	4,3	19,8	13,8
Dedni dol	464,5	23,6	6,4	31,8	13,8
Višnja Gora	0,0	1,9	0,0	82,6	0,0
Polica	149,0	4,5	1,8	16,2	12,1
Leskovec	466,9	14,2	7,4	17,1	15,8
Dobrava	256,6	8,7	3,1	17,3	12,1
Stična	570,7	25,5	6,3	24,4	11,0
Metnaj	870,5	29,2	16,5	23,4	18,9
Šentvid	163,2	14,7	2,6	27,6	15,9
Češnjice	450,6	12,1	3,5	16,4	7,8
Bukovica	539,3	24,3	9,0	23,1	16,7
Temenica	216,4	11,7	2,4	25,3	11,1
Male Dole	256,5	12,7	3,3	24,2	12,9
Skupaj GGE	7157,5	287,6	97,4	22,2	13,6

7.2 ANALIZA ANKETE MED LASTNIKI

7.2.1 Pomen gozda za gozdnega posestnika

7.2.1.1 Socialni status lastnikov

Z anketo med lastniki gozdov v GGE Ivančna Gorica smo dobili podatke o socioekonomski sestavi lastnikov gozdov in velikosti gozdne posesti. Anketa, ki smo jo izvedli v GGE Ivančna Gorica, nam posreduje naslednje podatke. Najprej smo spraševali o socialnem statusu lastnika. Največ je lastnikov, ki se uvrščajo v status mešanih kmetij, teh je 29 (46 %). Sledijo lastniki nekmečkih kmetij, ki jih je 24 (37 %). Lastnikov čistih kmetij je 7 (11 %). Lastniki, ki spadajo v ostarele kmetije, so 4 (6 %). Stanje je prikazano na sliki 4.

Slika 4: Deleži gozdne posesti glede na socioekonomski tip posesti

Preglednica 9: Velikost gozdne posesti po socioekonomskem tipu posesti

Velikost gozdne posesti	Socioekonomski tip posesti (%)			
	Čista kmetija	Nekmečka kmetija	Mešana kmetija	Ostarela kmetija
Do 1 ha	0	38	17	25
Od 1 do 5 ha	14	29	31	0
Od 5 do 10 ha	43	13	24	50
Od 10 do 30 ha	28	17	22	25
Od 30 do 100 ha	15	4	6	0
Skupaj (%)	100	100	100	100

7.2.1.2 Pogostost sečnje

Z anketo, ki smo jo izvedli med lastniki gozdov, smo imeli namen spoznati, kaj gozd oziroma gozdna posest posestniku pomeni. Ali mu je zgolj obremenitev ali pa mu gozd nudi tudi koristi. Zaradi majhnih površin gozda manjšim lastnikom ni potrebno oziroma je nemogoče vsakoletno redno izvajanje sečnje. Dolžni pa so opraviti sanitarno sečnjo z gozdnim redom v primeru napada podlubnikov, vremenskih ujem in podobno. Lastnike smo vprašali, kako pogosto izvajajo sečnjo, in podatke primerjali po velikostnih razredih. V prvem in drugem velikostnem razredu po pričakovanju največ lastnikov sečnje v svojem gozdu ne izvaja vsako leto. Vsako leto seka 38 % lastnikov, vsako drugo leto pa seka dobra petina gozdnih posestnikov. V prvem velikostnem razredu sečnje ne opravljajo vsako leto. Dobra četrtina lastnikov v drugem velikostnem razredu opravlja sečnjo vsako leto, v tretjem velikostnem razredu pa slaba polovica. Podrobnosti so prikazane v preglednici 10.

Preglednica 10: Pogostost sečnje

Velikost gozdne posesti	Pogostost sečnje v (%)					
	Vsako leto	Drugo leto	Od 2 do 5 let	Od 6 do 10 let	Nad 10 let	Skupaj
Do 1ha	0	5	30	45	20	100
Od 1 do 5 ha	23	34	25	12	6	100
Od 5 do 10 ha	45	28	17	10	0	100
Od 10 do 30 ha	65	20	9	6	0	100
Nad 30 ha	80	12	8	0	0	100
Skupaj (%)	38	21	15	19	7	100

Količina posekane lesne mase je majhna. Polovica lastnikov poseka le do 10 m³ letno. Slaba tretjina jih seka med 10 m³ in 20 m³ letno. 15 % anketiranih lastnikov pa je takšnih, ki sekajo med 20 m³ in 50 m³ letno. Nad 50 m³ jih seka 10 %.

7.2.1.3 Pomen prodaje lesa

Slabe tri četrtine anketiranih gozdnih posestnikov nameni les za domačo porabo, predvsem za kurjavo in obnavljanje poslopij. V primeru sanitarnih sečenj pa tudi ti lastniki večji delež lesa namenijo prodaji. Preostali, manjši delež lastnikov, pa posekan, les poleg domače porabe, nameni še prodaji na trgu. Količina lesne mase, ki je namenjena prodaji je odvisna od sečnje v posameznem letu. V preteklih letih je bilo v GGE Ivančna Gorica veliko sanitarnega poseka zaradi namnožitve smrekovega lubadarja, zato je bila količina lesa, namenjenega za prodajo, v zadnjem obdobju večja. V tipu čiste kmetije je tri petine lastnikov, ki sekajo v kombinaciji za domačo porabo in prodajo. V tipu nekmečke posesti pa jih ravno toliko seka le za domačo porabo. Mešane kmetije prevladujejo s sečnjo za domačo porabo, medtem ko se pri ostarelih kmetijah ta razlika bistveno zmanjša, še vedno pa je delež tistih, ki sekajo le za domačo porabo, večji.

Največ lesa za prodajo namenijo čiste in mešane kmetije. Tema dvema tipoma posesti prihodek iz gozda oziroma prodaje lesa, tudi največ pomeni. V večini primerov pa je prihodek relativno nizek in ne pomeni veliko. 4 % lastnikom prihodek od prodaje lesa pomeni nad 25 % skupnih prihodkov. Najbolj so od gozda odvisne ostarele kmetije, najmanj pa nekmeti. Med razlogi za majhne prihodke iz gozda je prav gotovo na prvem mestu ta, da so sekane količine relativno majhne in kvaliteta lesa, ki ni v višjih kakovostnih razredih. Razen zelo redkih izjem, lastniki večino svojega lesa še vedno zaupajo izvajalskim podjetjem oziroma njihovim odkupovalcem. Slaba desetina lastnikov, poleg prodaje izvajalskim podjetjem išče tudi ostale kupce.

7.2.2 Odnos posestnika do gozda in izvedba del

7.2.2.1 Število prihodov v gozd

Na vprašanje o številu prihodov v gozd med letom sta dobri dve tretjini vprašanih odgovorili, da gozd med letom obišejo od dvakrat do petkrat. Petina jih obiše gozd med letom do desetkrat. Enkrat na leto pa gozd obiše 14 % lastnikov. Slaba desetina posestnikov gozda ne obiše. Podrobnosti so prikazane v preglednici 11.

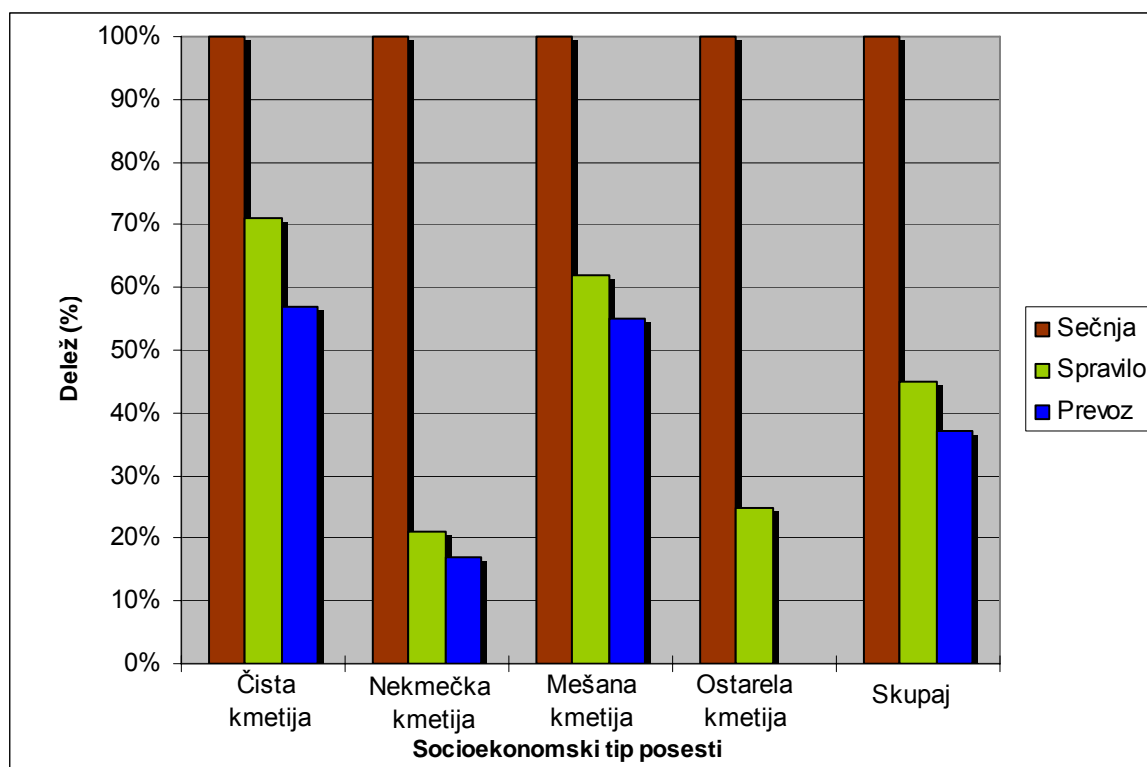
Preglednica 11: Število prihodov v gozd

Število prihodov v gozd na leto	Socioekonomski tip posesti (%)				Skupaj (%)
	Čista kmetija	Nekmečka kmetija	Mešana kmetija	Ostarela kmetija	
Nobenkrat	0	12	11	0	9
Enkrat	0	17	14	25	13
Dvakrat	28	34	19	50	33
Petkrat	57	21	37	25	29
Desetkrat	15	16	19	0	16
Skupaj (%)	100	100	100	100	100

Po socioekonomskem tipu posesti je delež tistih, ki med letom najpogosteje obiskujejo gozd, največji pri mešani kmetiji. Tudi pri nekmečkih kmetijah je delež precej visok. Anketa je pokazala, da je odstotek obiskov večji pri lastnikih z večjo posestjo, ki so na gozd bolj navezani, kot pa pri lastnikih, ki imajo manjše posesti in so od gozda manj odvisni.

7.2.2.2 Opremljenost za delo v gozdu

Opremljenost za delo v gozdu smo razdelili v tri sklope: opremljenost za sečnjo pomeni, da je lastnik opremljen z motorno žago. Opremljenost za spravilo lesa pomeni, da ima lastnik traktor z vitlom. Da je lastnik opremljen za prevoz pa smo menili, če ima traktorsko prikolico za prevoz lesa. Vsi anketirani lastniki so opremljeni za sečnjo. Slaba polovica lastnikov je opremljenih za spravilo. Pri tem uporabljajo kmečke traktorje, večina jih ima pogon na vsa štiri kolesa in vitle potezne moči do treh ton. To so predvsem lastniki iz čistih in mešanih kmetij. Slika 5 prikazuje opremljenost za delo v gozdu.

Slika 5: Opremljenost za delo v gozdu

Po opremljenosti za delo v gozdu prednjačijo čiste in mešane posesti. Vsi anketirani lastniki tipov so v celoti opremljeni za izvedbo sečnje. Ta dva tipa posesti sta tudi najbolj opremljena za spravilo lesa z vitli. V večini primerov za spravilo in transport lesa uporabljajo kmetijske traktorje, ki jih uporabljajo tudi za ostala kmetijska opravila. Najslabše je opremljen tip nekmečke kmetije, kar je povsem razumljivo. Nekmečki tip posesti razen, v redkih primerih nima traktorja, zato je njihova opremljenost za spravilo in prevoz v primerjavi z ostalimi tipi posesti slabša.

7.2.2.3 Način izvedbe del

Dobra polovica posestnikov se je v anketi izjasnilo, da delajo v gozdu sami, dobra petina pa dela opravlja s sosedsko pomočjo. Kupec lesa dela opravlja pri 17 % gozdnih posestnikov. Če pogledamo posamezne tipe posesti, vidimo, da med anketiranimi posestniki v tipu čiste in mešane kmetije večino del izvajajo sami, medtem ko si ostala dva tipa poiščeta sosedsko pomoč ali pomoč ostalih izvajalcev gozdnih del. V primeru, ko gozdna dela izvajajo s pomočjo tujih izvajalcev, se za njih odločijo sami ali po predhodnem posvetu s sorodniki. Desetina lastnikov nasvet o izvajalcu del dobi od kupca ali pa ima stalnega izvajalca.

Preglednica 12: Način izvedbe del po socioekonomskem tipu posesti

Način izvedbe del	Socioekonomski tip posesti (%)				Skupaj (%)
	Čista kmetija	Nekmečka kmetija	Mešana kmetija	Ostarela kmetija	
Sam z družino	44	38	76	0	53
Izvajalsko podjetje	14	12	0	0	6
Sosedska pomoč	14	29	14	75	24
Kupec	28	21	10	25	17
Skupaj (%)	100	100	100	100	100

Stopnja uporabe zaščitnih sredstev je zelo nizka, ne glede na socioekonomski tip posesti. Dobra polovica lastnikov delovno orodje vzdržuje sama, nekaj manj kot tretjina njih v kombinaciji z nepooblaščenim serviserjem, ostalo pa s pooblaščenimi in nepooblaščenimi serviserji.

7.2.2.4 Spravilne razdalje v GGE Ivančna Gorica

Spravilna razdalja predstavlja oddaljenost gozda od produktivne ceste (izključno v smislu spravila lesa). Spravilne razdalje do ceste oziroma do mesta, od kjer je les možno prevažati, so v GGE različne. Največ posestnikov les spravlja v dolžini od 0 do 500 m (78 %). Razdalje vlačjenja so prikazane v preglednici 13.

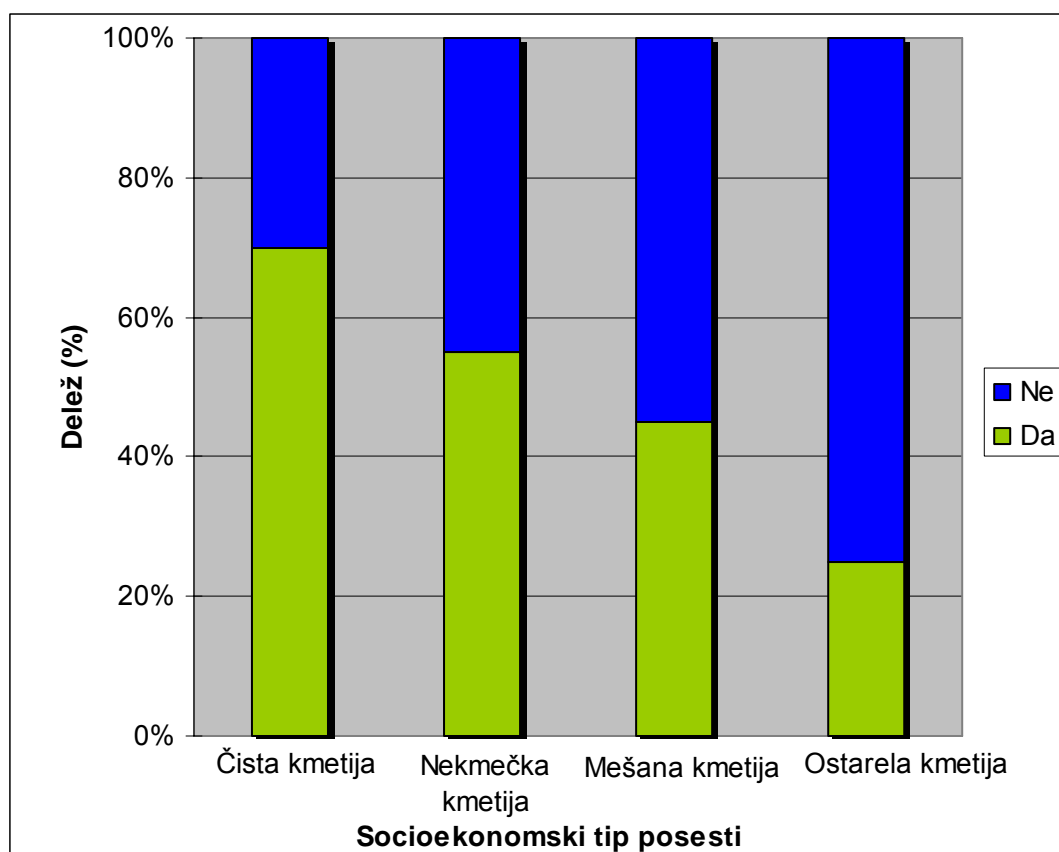
Preglednica 13: Spravilne razdalje v GGE Ivančna Gorica

Razdalja vlačjenja (m)	Socioekonomski tip posesti (%)				Skupaj %
	Čista kmetija	Nekmečka kmetija	Mešana kmetija	Ostarela kmetija	
Do 100	0	4	7	0	5
100-200	15	8	17	0	13
200-300	28	29	24	25	27
300- 500	43	33	38	50	38
500-1000	14	18	10	25	14
Nad 1000	0	8	4	0	5
Skupaj	100	100	100	100	100

7.2.3 Poznavanje prometnih razmer v GGE Ivančna Gorica

7.2.3.1 Delež katastrskega dohodka (%) za vzdrževanje gozdnih cest

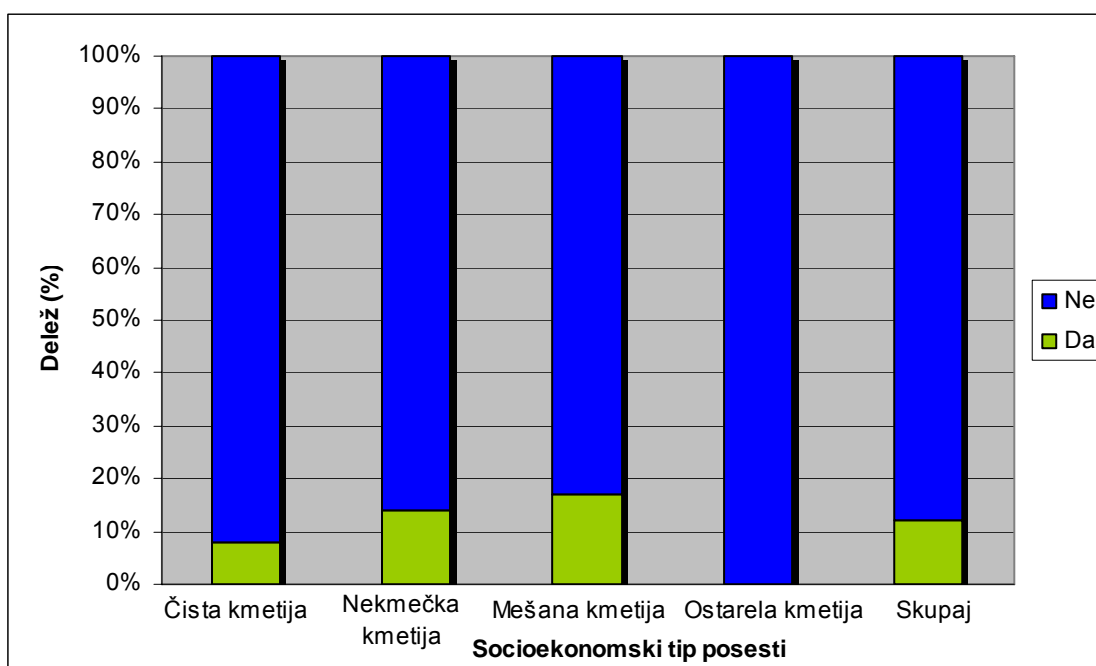
Lastnike smo spraševali, če vedo, kolikšen del katastrskega dohodka se letno odvaja za gozdne ceste. Velika večina je odgovorila, da so za odvajanje sredstev že slišali, vendar ne vedo, kolikšen del sredstev se nameni za vzdrževanje gozdnih cest. Največji delež lastnikov, ki za odvajanja vedo, izhaja iz čistih kmetij. V nekmečkih in mešanih kmetijah so poznavanja deljiva, najmanj pa o tem vedo lastniki ostarelih kmetij.

Slika 6: Poznavanje načina odvajanja sredstev za vzdrževanje gozdnih cest

7.2.3.2 Potrebe po dodatnem odpiranju gozdnega prostora

Pod tem vprašanjem nas je zanimalo, ali lastniki čutijo potrebo po dodatnem odpiranju gozdnega prostora s cesto ali vlako. Za cesto je izrazilo potrebo 12 % lastnikov. Ostali lastniki že imajo urejen dostop do gozdnih parcel ali pa nimajo nobenega interesa do svojega gozda, ker je gozd nekvaliteten oziroma je posest majhne površine. Večje potrebe po dodatnem odpiranju gozdnega prostora so izrazili lastniki mešanih in nekmečkih kmetij.

Slika 7: Potrebe lastnikov po odpiranju gozdnega prostora z gozdnimi cestami

Potrebo po dodatnem odpiranju gozdnega prostora z gozdnimi vlakami je izrazila četrtnina anketirancev. Največji delež anketirancev čuti potrebo po dodatni odprtosti v tipu čiste in mešane kmetije.

Preglednica 14: Potrebe po dodatni odprtosti z gozdnimi vlakami

Potrebe po dodatni odprtosti z gozdnimi vlakami (%)			
Vlake	Da	Ne	Skupaj
Čista kmetija	28	72	100
Nekmečka kmetija	17	83	100
Mešana kmetija	31	69	100
Ostarela kmetija	25	75	100
Skupaj	25	75	100

7.2.3.3 Oddaljenost gozdne posesti v GGE Ivančna Gorica

Anketni vprašalnik je vseboval tudi vprašanje o oddaljenosti posestnikov oziroma njegove domačije od gozdne posesti. Zanimalo nas je, kolikšen del te poti opravi po cesti oziroma prevozna razdalja, stanje cest in potrebe po rekonstrukciji obstoječih gozdnih cest.

Dobre tri četrtine anketiranih ima do gozdne posesti manj kot 3 km, polovica teh pa manj kot 0,5 km, zato sklepamo, da so gozdni posestniki v večini domačini, ki živijo v neposredni bližini gozda. Ne glede na to pa je še vedno 10 % posestnikov, ki v neposredni bližini gozdne posesti nimajo ceste. Ti pri opravljanju gozdnih del naletijo na ovire, ki praviloma pogojujejo tudi večje stroške. Podrobnejša analiza o povprečni prevozni razdalji od domačije do gozdne posesti je podana v preglednici 15.

Preglednica 15: Povprečna prevozna razdalja od gozdne posesti do domačije

Prevozna razdalja km	Socioekonomski tip posesti (%)				Skupaj
	Čista kmetija	Nekmečka kmetija	Mešana kmetija	Ostarela kmetija	
Do 0,5	71	29	29	0	33
0,5-1,0	15	21	17	25	19
1,0-3,0	14	25	29	50	27
3,0-5,0	0	8	7	25	8
5,0-10,0	0	12	14	0	11
Nad 10,0	0	5	4	0	3
Skupaj	100	100	100	100	100

Potrebe po rekonstrukciji obstoječih cest je izrazilo 18 % anketiranih lastnikov. Med posameznimi tipi posesti v potrebah po rekonstrukciji ni bistvenih razlik. Najmanj zanimanja za to kažejo ostarele kmetije.

Preglednica 16: Potreba po rekonstrukciji obstoječega cestnega omrežja

Potreba po rekonstrukciji cest			
Socioekonomski tip posesti	Da	Ne	Skupaj
	(%)		(%)
Čista kmetija	28	72	100
Nekmečka kmetija	16	84	100
Mešana kmetija	21	79	100
Ostarela kmetija	0	100	100
Skupaj (%)	18	82	100

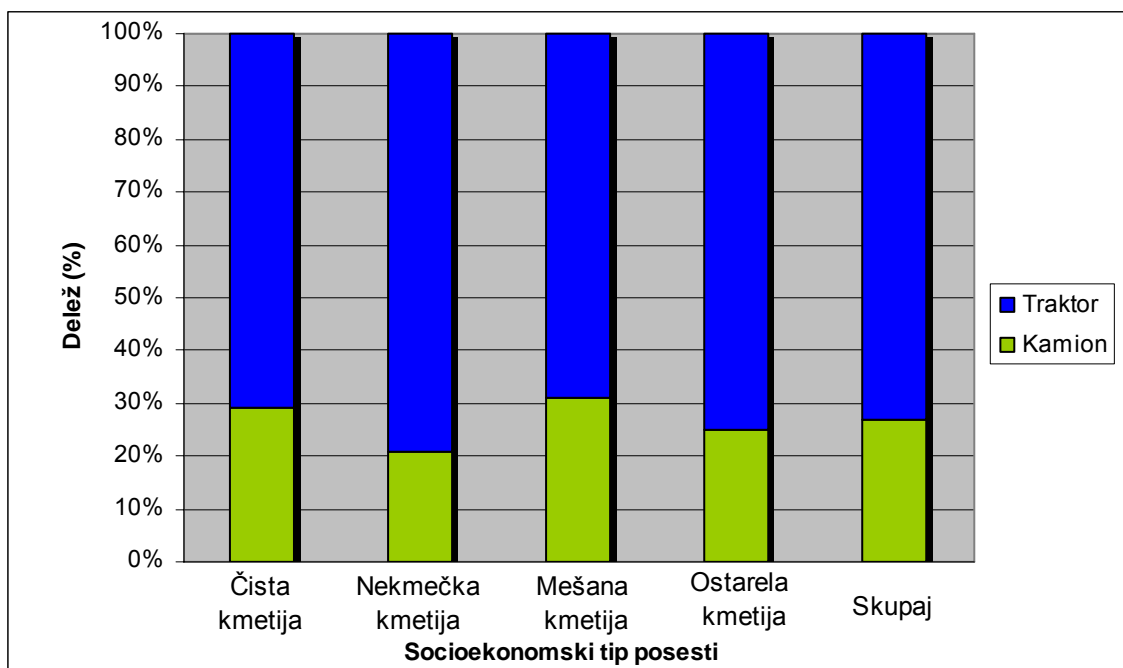
7.2.3.4 Prevoz lesa v GGE Ivančna Gorica

Sorazmerno velik del lastnikov posekan les prevažajo sami. Vzroke za to vidimo v prevladi sečnje za domačo porabo. Z naraščajočo količino sečnje se spreminja tudi delež prevoza. Delež prevoza v lastni režiji se pri lastnikih z večjo posestjo oziroma večjo količino posekanega lesa manjša. Z večanjem količine posekane lesne mase se povečuje delež prodaje, ki se v večini primerov prevaža v režiji kupca, ki ima za to ustrezno opremljen kamion. Lastniki čistih in mešanih oblik posesti, ki sekajo večje količine lesa, imajo temu primeren večji delež prevoza s pomočjo kupca. Vse to je prikazano v preglednici 17.

Preglednica 17: Prevoz lesa v GGE Ivančna Gorica

Prevoz lesa	Socioekonomski tip posesti (%)				Skupaj
	Čista kmetija	Nekmečka kmetija	Mešana kmetija	Ostarela kmetija	
V lastni režiji	44	21	55	0	38
Sosedska pomoč	0	38	14	25	22
Poskrbi kupec	14	12	7	50	13
Sam + kupec	28	16	17	0	17
Sosedska pomoč + kupec	14	13	7	25	11
Skupaj (%)	100	100	100	100	100

Na vprašanje o prevoznih sredstvih, ki jih uporabljajo za prevoz lesa, smo prišli do podobnih zaključkov. V tipih posesti, kjer je količina posekanega lesa manjša oziroma se seka za domačo porabo, je glavno prevozno sredstvo traktor. Z naraščajočim deležem prodaje pa se spreminja tudi prevozno sredstvo. Prodani les se prevaža z gozdarskim kamionom.

Slika 8: Uporaba prevoznih sredstev za prevoz lesa

Spoznali smo, da je prodaja tista, ki bistveno vpliva na način transporta. Kupec, opremljen s sodobnimi kamioni, fazo nakladanja in razkladanja bistveno poceni in dokaj hitro opravi.

7.2.3.5 Vzdrževanje gozdnih cest v GGE Ivančna Gorica

Z anketo smo želeli spoznati, ali lastniki vedo za letna vzdrževanja gozdnih cest. Z analizo smo prišli do spoznanja, da 76 % lastnikov ve za letna vzdrževanja gozdnih cest. Bistvenih razlik med posameznimi tipi posesti ni.

Preglednica 18: Poznavanje letnega vzdrževanja gozdnih cest

Pozna- vanje	Socioekonomski tip posesti (%)				
	Čista kmetija	Nekmečka kmetija	Mešana kmetija	Ostarela kmetija	Skupaj (%)
Da	86	79	72	75	76
Ne	14	21	28	25	24
Skupaj	100	100	100	100	100

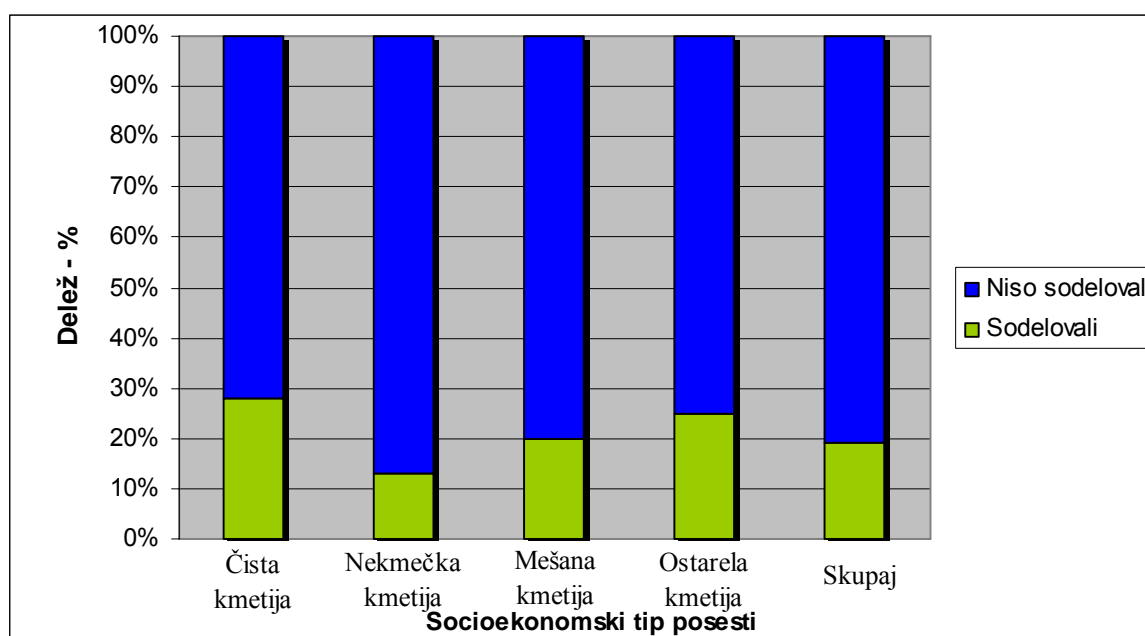
Lastnike smo povprašali tudi o samem obsegu vzdrževanja gozdnih cest. Več jih meni, da je obseg premajhen, tretjina jih meni, da je obseg vzdrževanja zadovoljiv.

Preglednica 19: Obseg vzdrževanja gozdnih cest

Obseg vzdrževanja cest	Socioekonomski tip posesti (%)				
	Čista kmetija	Nekmečka kmetija	Mešana kmetija	Ostarela kmetija	Skupaj (%)
Zadovoljiv	28	33	35	25	33
Ni zadovoljiv	72	67	65	75	67
Skupaj	100	100	100	100	100

7.2.3.6 Sodelovanje gozdnih posestnikov pri vzdrževanju gozdnih cest

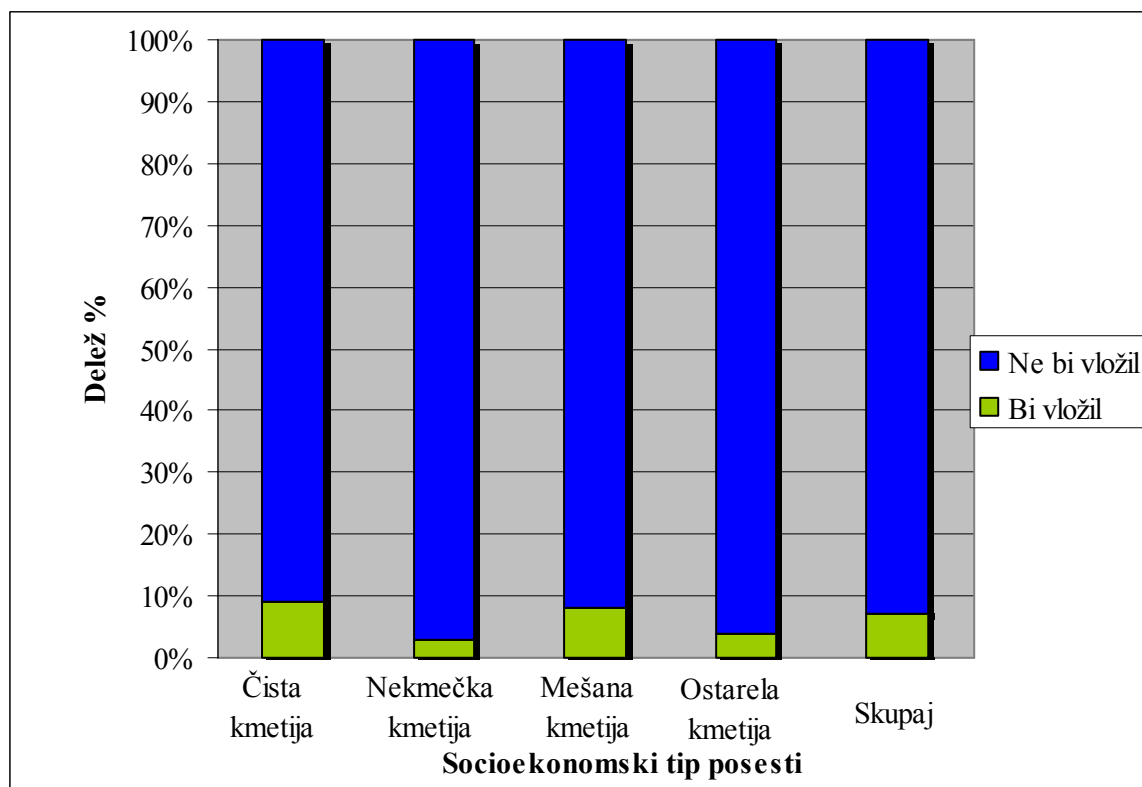
Pri vzdrževanju gozdnih cest sta že sodelovala slabi dve desetini anketiranih lastnikov gozdov. Med njimi je največji delež lastnikov iz čistih kmetij. Daleč najnižji delež je iz nekmečkih kmetij, kar je razumljivo. Gospodarstva, ki so na gozd bolj vezana in imajo od njega koristi, pokažejo tudi večje zanimanje za vzdrževanje cest. Pri nekmečki posesti pa je majhna odvisnost od gozda vzrok za manjši delež lastnikov, ki so že sodelovali pri vzdrževanju gozdnih cest.

Slika 9: Sodelovanje gozdnih posestnikov pri vzdrževanju gozdnih cest

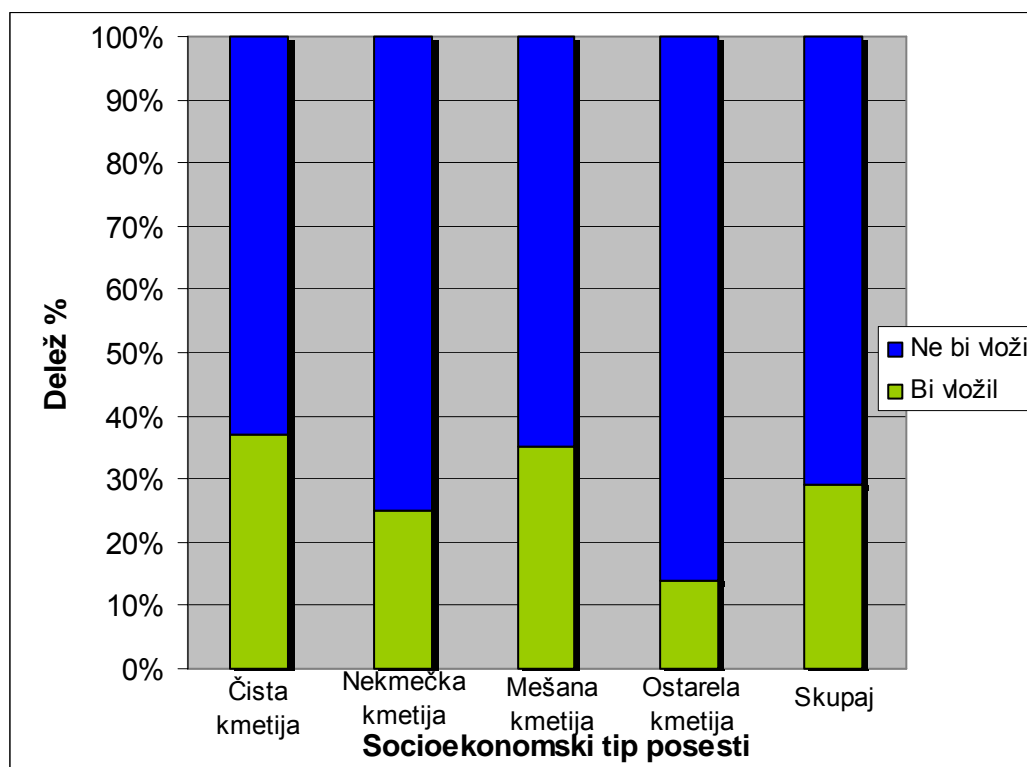
7.2.3.7 Lastna sredstva za boljši dostop do gozdne posesti

Lastnike smo spraševali, ali so pripravljeni vložiti del lastnih sredstev v izgradnjo nove gozdne ceste ali vlake za boljši dostop do svojega gozda. 34 % lastnikov pravi, da bi. Dobra polovica anketiranih ne čuti nobene potrebe po dodatnem odpiranju gozda, bodisi s cesto ali vlako. Razlog je že urejen dostop do gozda ali pa nimajo od gozda nobene koristi. V izgradnjo nove ceste je pripravljeno vložiti lastna sredstva samo 7 % lastnikov. To so lastniki čistih in mešanih kmetij, ki imajo večinoma posesti večje od 3 ha in so še delno neodprte s cestami.

Slika 10: Vložek lastnih sredstev v izgradnjo gozdne ceste za boljši dostop

Delež lastnikov, ki bi lastna sredstva vložili v izgradnjo vlake za izboljšanje dostopa v gozd, je precej večji kot pri izgradnji ceste. Slaba tretjina lastnikov se je odločila, da bi sredstva vložili v izgradnjo vlake. Največji delež lastnikov, ki bi vložili sredstva, prihaja iz čistih in iz mešanih kmetij.

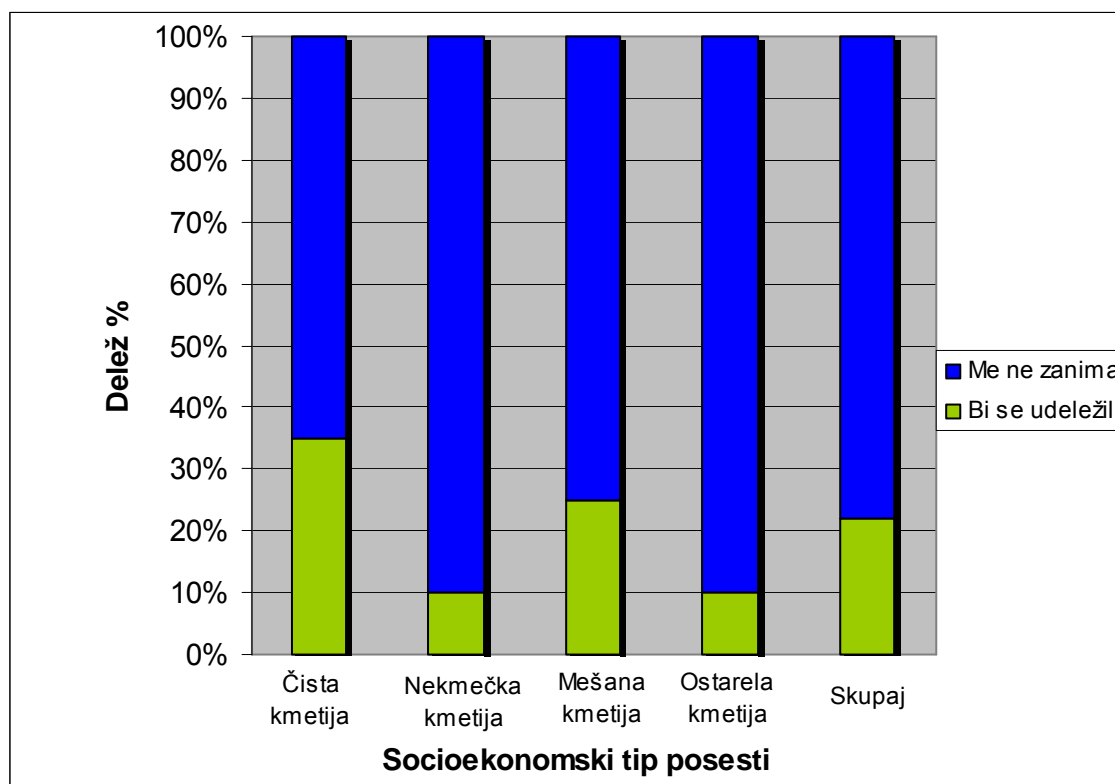

Slika 11: Vložek lastnih sredstev v izgradnjo vlake za boljši dostop

Sredstva za izboljšanje dostopa v gozd bi redki gozdni posestniki vložili sami. V dogovoru z ostalimi uporabniki pa bi lastna sredstva vložilo dve petini anketiranih lastnikov gozdov.

7.2.3.8 Udeležba na seminarju o vzdrževanju gozdnih cest

Za obisk seminarja o vzdrževanju gozdnih cest se je opredelila dobra petina vprašanih gozdnih posestnikov. Po posameznih tipih posesti je v čisti posesti največje število tistih, ki bi obiskali seminar. Pri udeležbi na seminarju imajo velikost posesti, letna količina sekanega lesa in s tem pomen gozda gozdnemu posestniku odločujočo vlogo. V odvisnosti od naštetih dejavnikov se večja tudi pripravljenost po obisku seminarja. Podrobna pripravljenost za obisk seminarja o vzdrževanju gozdnih prometnic je prikazana v sliki 12.

Slika 12: Pripravljenost lastnikov za obisk seminarja o vzdrževanju gozdnih cest

6 SKLEPNE UGOTOVITVE

V prvem delu smo ugotavljali stanje cest za prevoz lesa v GGE Ivančna Gorica. Ugotovili smo, da je skupna dolžina vseh cest za prevoz lesa (gozdne in javne ceste), ki potekajo po GGE 287,6 km. Od tega je 237,1 km javnih cest in 50,1 km gozdnih cest. Produktivnih gozdnih cest je 41,5 km (83 %), 8,6 km (17 %) pa je spojnih cest. Javnih cest je produktivnih 55,8 km (23 %) in spojnih 181,3 km (77 %). Produktivne ceste predstavljajo 33,9 % vseh cest v GGE. Slabi dve tretjini vseh cest za prevoz lesa (gozdnih in javnih) je asfaltiranih, ostale pa so makadamske.

Ugotovljena gostota (c) produktivnih cest v GGE znaša 13,6 m/ha. To pomeni, da je gozd odprt le za ekstenzivno gospodarjenje (Dobre, 1995). Izračun gostote produktivnih cest po katastrskih občinah se kar precej razlikuje. V petih katastrskih občinah, kjer odprtost zagotavlja normalno gospodarjenje z gozdom je kar 41 % vseh gozdov v GGE.

V anketnem delu smo prišli do naslednjih ugotovitev:

- Največ lastnikov, in sicer 46 % spada med mešane kmetije. 37 % je nekmečkih kmetij. Čistih kmetije je 11 %. Ostarelih kmetij je 6 %.
- Pri popisu velikosti gozdne posesti smo ugotovili veliko razdrobljenost gozdne posesti.
- Vsako leto seka 38 % lastnikov, vsako drugo leto pa seka dobra petina gozdnih posestnikov.
- Količina posekane lesne mase je majhna. Polovica lastnikov seka le do 10 m³ letno. Slaba tretjina jih seka med 10 m³ in 20 m³ letno. 15 % anketiranih lastnikov pa je takšnih, ki sekajo med 20 m³ in 50 m³ letno.
- Slabe tri četrtine anketiranih gozdnih posestnikov nameni les za domačo porabo, predvsem za kurjavo in obnavljanje poslopij. Dohodek iz gozda večini pomeni nepomembno dopolnilo.
- Vsi lastniki so opremljeni za sečnjo. Slaba polovica lastnikov opravlja tudi spravilo.

- V večini primerov za spravilo in prevoz lesa uporabljajo kmetijske traktorje, ki jih uporabljajo tudi za druga kmetijska opravila.
- Stopnja uporabe zaščitnih sredstev je zelo nizka, ne glede na socioekonomski tip posesti. Dobra polovica lastnikov delovno orodje vzdržuje sama.
- Iz povprečne prevozne razdalje od gozdne posesti do domačije ugotovimo, da so lastniki gozdne posesti v GGE domačini, ki živijo v neposredni bližini. Oddaljeni so do 3 km.
- Lastniki so že slišali za odvajanje katastrskega dohodka, vendar v veliki večini ne vedo točen odstotek odvajanja sredstev.
- Po dodatnem odpiranju gozdnega prostora z gozdno cesto je željo pokazalo 12 % lastnikov in za dodatno odpiranje z vlako 25 % lastnikov.
- Z analizo smo prišli do spoznanja, da 76 % lastnikov ve za letna vzdrževanja gozdnih cest. Bistvenih razlik med posameznimi tipi posesti ni.
- Dobra polovica anketiranih lastnikov ne čuti potrebe po dodatnem odpiranju gozdnega prostora. V izgradnjo nove ceste je pripravljeno vložiti lastna sredstva samo 7 % lastnikov.
- Slaba tretjina lastnikov bi sredstva vložili v izgradnjo vlake. Največji delež lastnikov, ki bi vložili sredstva prihaja iz čistih in iz mešanih kmetij.
- Seminarja o vzdrževanju gozdnih cest bi se udeležila dobra petina vprašanih.

Na podlagi postavljenih ciljev smo osnovali pet hipotez. Skozi diplomsko delo so se vse, z izjemo ene v celoti potrdile. Zavrnilo moramo hipotezo o tem, da je GGE Ivančna Gorica, nadpovprečno odprta s produktivnimi cestami. Upoštevajoč produktivne javne ceste znaša danes, po dopoljenih podatkih, povprečna gostota cestnega omrežja v gozdovih Slovenije 19,8 m/ha (Gozdnogospodarski načrti ... 2001). Gostota produktivnih cest v GGE Ivančna Gorica pa je 13,6 m/ha. Potrdile so se naslednje hipoteze:

- Lastniki z manjšimi gozdnimi posestmi kažejo nezainteresiranost do lastnega gozda. Iz preglednice 10 ugotavljamo da lastniki v prvem in drugem velikostnem razredu sečnje ne opravljajo vsako leto, prihodki od gozda jim ne pomenijo veliko, zato gozd tudi manjkrat obiskujejo.

- Lastniki gozda ne vedo za odvajanje dela katastrskega dohodka za vzdrževanje gozdnih cest, ravno tako le redki vedo za letna vzdrževalna dela.

Ugotavljamo, da je poznavanje zbiranja sredstev za vzdrževanje gozdnih cest in samo poznavanje vzdrževanje gozdnih cest slabo. Preglednica 18.

- Lastniki z večjimi gozdnimi posestmi, ki načeloma tudi izvajajo večje sečnje lesa, izražajo potrebe po dodatnem odpiranju gozdnega prostora.

Lastniki čistih in mešanih kmetij, ki majo večje gozdne posesti so pripravljene vložiti dodatna sredstva v izgradnjo vlake ali ceste za boljši dostop do gozdne posesti.

- Lastniki čistih in mešanih kmetij izražajo pozitiven odnos, do gospodarjenja z gozdom, v nasprotju z nekmečkimi in ostarelimi kmetijami.

Lastniki čistih in mešanih kmetij, pogosteje opravljajo sečnjo, so bolj opremljeni za pridobivanje lesa, so bolj zainteresirani za izgradnjo novih cest in vlak in bi se udeležili seminarja o vzdrževanju cest.

Rezultati ankete so nam pokazali, da je največ lastnikov z gozdnimi posesti do 5 ha, tem bo potrebno v bodoče posvetiti več pozornosti pri gospodarjenju z gozdom. Pomoč potrebujejo lastniki, ki imajo oddaljene posesti, nekateri imajo parcele, na katerih še niso nikoli bili. Gospodarjenje v zasebnih gozdovih se razvija v smeri večjega povezovanja lastnikov gozdov in uporabi sodobnih tehnologij, predvsem strojne sečnje. Zaradi velike namnožitve smrekovega lubadarja v zadnjih letih v GGE Ivančna Gorica je bilo potrebno v kratkem času sanirati velike količine lesa. Ravno v tem času je prišlo do ustanovitve društva lastnikov gozdov. Društvo je organiziralo, poleg predstavitve klasične sečnje, tudi prikaz strojne sečnje. Pokazalo se je, da je bila to pravilna odločitev, saj so se lastniki začeli v večji meri odločati za strojno sečnjo. Društvo lastnikov je pristopilo, k zbiranju naročil za zaščitno opremo, da bi z večjo količino naročil dosegli bolj ugodno ceno. Da je uporaba zaščitnih sredstev majhna smo ugotovili tudi z našo anketo. Kljub ne preveč velikemu interesu za udeležbo na seminarju o vzdrževanju gozdnih cest, predlagamo, da bi to temo obdelali kot dodatek pri tečajih ki jih izvaja Zavod za gozdove Slovenije. Udeležba na tečajih (varno delo z motorno žago in spravilo lesa s traktorjem), je vsako leto množična in lastniki čakajo več let da se lahko udeležijo tečaja. V sodelovanju z občino predlagamo

še izvedbo dodatnih tečajev, predvsem tečaja varno delo z motorno žago. Revirni gozdar, ki najbolj pozna razmere, lahko z navezavo stikov, razjasnitvijo problemov in promocijo prednosti združevanja lastnike usmerja k večjemu interesu za povezovanje. Dolžnost revirnega gozdarja je tudi ta, da opozarja nadrejene in pristojne službe, tako v Zavodu za gozdove kot v lokalnih skupnostih, na težave, s katerimi se srečujejo gozdni posestniki.

7 POVZETEK

Namen naloge je bil ugotoviti odprtost GGE Ivančna Gorica s cestami za prevoz lesa. Z anketo smo poskušali spoznati odnos lastnika do gozda, pomen gozdne posesti, poudarek je bil na prometnih razmerah v GGE.

GGE Ivančna Gorica leži v zahodnem delu osrednje Dolenjske. Obsega gozdove okoli središčnega kraja Ivančna Gorica in drugih manjših krajev: Višnje gore, Stične, Šentvida in Muljave z okoliškimi vasmi in zaselki. GGE Ivančna Gorica je sestavni del krajevne enote Grosuplje, ki je sestavni del območne enote Ljubljana. Celotna površina gozdnogospodarske enote je 12.982,18 ha. Gozd pokriva 7.157,54 ha. Enota zajema 20 katastrskih občin od katerih je k.o. Višnja Gora negozdnata. Med gozdnimi združbami prevladujejo: *Hacquetio-Fagetum*, *Blechno-Fagetum* in *Hedero-Fagetum*. Drevesna sestava je dokaj pestra, prevladujejo pa listavci. Povprečna lesna zaloga v GGE je 264 m³/ha (Gozdnogospodarski ..., 2004).

V prvem delu naloge, ki se nanaša na ugotavljanje odprtosti GGE s cestami, smo najprej izdelali karto M 1 : 25.000, na kateri smo označili vse ceste. Dolžine smo izmerili s pomočjo ravnila in kurvimetra.

Drugi del naloge predstavlja izvedena anketa med lastniki gozdnih posesti. Anketiranih je bilo 64 lastnikov, in sicer 15 v vsakem velikostnem razredu. Pozornost smo usmerili k poznavanju razmer s področja gozdnih cest. Največ je lastnikov, ki se uvrščajo v status mešanih kmetij, teh je 29 (46 %). Sledijo lastniki nekmečkih kmetij, ki jih je 24 (37 %). Lastnikov čistih kmetij je 7 (11%). Lastniki, ki spadajo v ostarele kmetije, so 4 (6%).

Gostota produktivnih cest (c), ki smo jo ugotovili v prvem sklopu naše naloge za GGE znaša 13,6 m/ha. Ta odprtost omogoča le ekstenzivno gospodarjenje z gozdom. Po posameznih predelih se odprtost precej razlikuje. V petih katastrskih občinah, kjer odprtost zagotavlja normalno gospodarjenje z gozdom, je kar 41 % vseh gozdov v GGE.

Glede na socialni status lastnikov v GGE prevladujejo lastniki mešanih kmetij s posestmi do 5 ha. Letno sekajo manjše količine lesa, zato jim prihodek od prodanega lesa ne pomeni veliko – manj kot 10 % letnega prihodka. V področju ni izvajalskih podjetij, ki bi izvajala dela sečnje in spravila, tako da les lastniki v večini primerov sekajo sami. Večinoma dela v gozdu opravijo sami. Posledica tega so tudi redka vračanja v gozd skozi leto.

Vsi lastniki so opremljeni za sečnjo, za prevoz po večini uporabljajo traktorji, ki so namenjeni tudi drugim kmetijskim opravilom. Dobra polovica anketiranih lastnikov ne čuti potrebe po dodatnem odpiranju gozdnega prostora. V izgradnjo nove gozdne ceste je pripravljenih vložiti lastna sredstva samo 7 % lastnikov. Slaba tretjina lastnikov bi sredstva vložili v izgradnjo vlake. Največji delež lastnikov, ki bi vložili sredstva, prihaja iz čistih in iz mešanih kmetij. Seminarja o vzdrževanju gozdnih cest bi se udeležila dobra petina anketiranih gozdnih posestnikov.

Predelom z manjšo gostoto prometnic bo treba v bodoče nameniti več pozornosti in izkoristiti vsako priložnost za odpiranje gozdnega prostora. Pri obnovah oziroma rekonstrukcijah cest bo potrebna večja mera sodelovanja z načrtovalci prometne infrastrukture.

8 VIRI IN LITERATURA

- Dobre A. 1988. Odprtost gozdov na slovenskem konec leta 1986. *Gozdarski vestnik*, 46, 7/8: 319-326.
- Dobre A. 1988. Gradnja gozdnih cest v Sloveniji v obdobju 1977-1986. *Gozdarski vestnik*, 46, 6: 253-260.
- Dobre A. 1995. Gozdne prometnice: skeletno študijsko gradivo za višješolski študij. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 70 str.
- Gozdnogospodarski načrt Gospodarske enote Ivančna Gorica 1994-2003. 1994. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije – OE Ljubljana.
- Gozdnogospodarski načrt Gospodarske enote Ivančna Gorica 2004-2013. 2004. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije – OE Ljubljana.
- Gozdnogospodarski načrti gozdnogospodarskih območij za obdobje 2001-2010. (2008) <http://www.zgs.gov.si/fileadmin/zgs/main/img/CE/ggnacrtovanje/OnSvet.pdf>. (20.8.2008)
- Indeks gozdnih posestnikov za gozdnogospodarsko enoto Ivančna Gorica 1994–2003. 1994. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije – OE Ljubljana.
- Košir B. 1997. Pridobivanje lesa: študijsko gradivo. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 329 str.
- Medved M. 1991. Vključevanje lastnikov gozdov v gozdno proizvodnjo: magistrsko delo. (Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire). Ljubljana, samozal. 227 str.
- Medved M. 2000. Gozdnogospodarske posledice posestne sestave slovenskih zasebnih gozdov: doktorska disertacija.. (Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire). Ljubljana, samozal. 179 str.
- Pezdevšek Malovrh Š. 2005. Pomen povezovanja lastnikov za razvoj podeželja. *Gozdarski vestnik* 63,5/6: 269-280.
- Pirc D. 1999. Ceste za prevoz lesa v revirju Velika Loka: višješolska diplomska naloga. Ljubljana: 49 str.
- Poročilo Zavoda za gozdove Slovenije o gozdovih za leto 2006. 2007. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije.

- Potočnik I., Šinko M., Winkler I. 1991. Ekonomska narava naložb v gozdne ceste. Zbornik gozdarstva in lesarstva, 38, str 199-234.
- Potočnik I. 1992. Ekonomski in tehnični vidiki vzdrževanja gozdnih cest: magistrsko delo. (Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire). Ljubljana, samozal. 129 str.
- Potočnik I. 1993. Poškodbe zgornjega ustroja gozdnih cest. Zbornik gozdarstva in lesarstva, 42: 217-235.
- Potočnik I. 1996. Mnogonamenska raba gozdnih cest kot kriterij za njihovo kategorizacijo: doktorska disertacija. (Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire). Ljubljana, samozal. 241 str.
- Potočnik I. 2000. Optimalno vzdrževanje gozdnih cest. Zbornik referatov gozdarskih študijskih dni 20: 229-242.
- Pravilnik o gozdnih prometnicah. 2004. Ur.l. RS št. 104/2004
- Winkler I. 1969. Ekonomski položaj kmečkih gozdnih posestnikov v Sloveniji. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo: 40 str.
- Winkler I., Medved M. 1994. Spremembe lastninske strukture gozdov zaradi denacionalizacije in njihove gozdnogospodarske posledice. Zbornik gozdarstva in lesarstva, 44: 215-246
- Winkler I. 1996. Gospodarjenje z zasebnimi gozdovi: študijsko gradivo za višješolski študij. Ljubljana, Biotehniška fakulteta., Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 129 str.
- Winkler I. 2000. Solastniki gozdov kot specifična lastniška kategorija. Zbornik referatov gozdarskih študijskih dni 20: 277-290

ZAHVALA

Ob zaključku študija na Biotehniški fakulteti, Oddelku za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, bi se rad zahvalil vsem, ki so mi v času študija karkoli pomagali in mi stali ob strani.

Posebej se zahvaljujem mentorju prof. dr. Igorju Potočniku za nasvete, kritične pripombe ter vsestransko pomoč pri izdelavi diplomskega dela. Zahvala velja tudi recenzentu prof. dr. Boštjanu Koširju.

PRILOGE

PRILOGA A

Pregledna karta GGE Ivančna Gorica M 1 : 50.000

PRILOGA B

Pregledna karta GGE Ivančna Gorica z vrisanimi cestami M 1 : 50.000

PRILOGA C

Anketni list

1 Pomen gozda za gozdnega posestnika

1.1 Socialni status lastnika oziroma anketiranca :

Čista kmetija	Nekmečka kmetija	Mešana kmetija	Ostarela kmetija

1.2 Velikost gozdne posesti:

Št. parcel:

1.3 Pogostost sečnje:

Vsako leto	Drugo leto	Na pet let	Na deset let	Več kot deset

1.4 Obseg sečnje:

Do 10 m ³	Do 20 m ³	Do 30 m ³	Do 50 m ³	Do 100 m ³

1.5 Kaj vam prodaja lesa pomeni v prihodkih ?

Glavni vir - preživetje	Pomembno dopolnilo Nad 25 %	Dopolnilo 10- 25 %	Nepomembno Manj kot 10%

1.6 Kaj storite z posekanim lesom ?

Za domačo porabo (gr. les, polizdelki, drva)	Prodaja

1.7 Komu prodate posekano lesno maso ?

Izvajalsko podjetje	Trgovci z lesom	Ostalo

2 Odnos posestnika do gozda in izvedba del

2.1 Število prihodov v gozd na leto:

Enkrat	Dvakrat	Do petkrat	Do desetkrat	Nad desetkrat

2.2 Ali si med letom ogledate vse parcele ?

- Da
- Ne

2.3 Opremljenost za delo v gozdu:

Sečnja	Spravilo	Transport

2.4 Način izvedbe del:

Sam z družino	Izvajalsko podjetje	Zasebnik	Sosedska pomoč	Kupec

2.5 Ali pri delu uporabljate zaščitna sredstva:

- Da
- Ne

2.6 Vzdrževanje delovnega orodja:

Sam	Pooblašчени servisi	Ostalo

2.7 Za izvajalca del se odločim:

Sam	Nasvet sorodnikov	Imam stalnega izvajalca	Nasvet JGS	Nasvet kupca

2.8 Spravilne razmere:

Kategorija		Razdalja vlačanja - m			
navzdol		do 100		do 500	
navzgor		100- 200		od 500 - 1000	
ravno		do 300		nad 1000	

2.9 Način prihoda v gozd:

Os. avto	Traktor	Konjska vprega	Ostalo

3 Prometne razmere v GGE Ivančna Gorica**3.1 Ali veste kolikšen del (%) katastrskega dohodka se odvaja za gozdne ceste ?**

-Da

-Ne

3.2 Čutite potrebo po dodatnem odpiranju gozdnega prostora:

Ceste		Vlake	
Da	Ne	Da	Ne

3.3 Kakšen je dostop do parcele- prevozna razdalja in ali je potrebna rekonstrukcija obstoječega omrežja ?

Dostop	Rekonstrukcija	
Dolžina ceste - m	Da	Ne

3.4 Odvoz sortimentov:

V lasni režiji	Sosedska pomoč	Poskrbi kupec	Ostalo

3.5 Način odvoza:

Gozdarski kamion	Traktor	Konjska vprega	Ostalo

3.6 Ali je način odvoza odvisen od prodaje ?

- Da
- Ne

3.7 Ali veste za letna vzdrževanja gozdnih cest ?

- Da
- Ne

3.8 Menite, da je vzdrževanje gozdnih cest zadovoljivo ?

- Da
- Ne

3.9 Ali ste že sodelovali pri vzdrževanju gozdne ceste ?

- Da
- Ne

3.10 Ali bi vložili del lastnih sredstev v izgradnjo ceste za boljši dostop do gozda ?

- Da
- Ne

Izgradnjo ceste	Izgradnjo vlake	Oboje

3.11 Pod kakšnimi pogoji ?

Ob sofinanciranju javne institucije	V primeru dogovora z ostalimi uporabniki	Sam

3.13 Ali bi se udeležili seminarja o vzdrževanju gozdnih cest ?

- Da

- Ne

